

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

NACRT

**KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O
IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA**

Zagreb, srpanj 2004.

NACRT KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Clanak 1.

U Kaznenom zakonu («Narodne novine» br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001) u clanku 18. stavku 2. iza rijeci: «agresivnog rata iz clanka 157.,» dodaju se rijeci: «zlocina protiv covjecnosti iz clanka 157.a.».

Clanak 2.

U clanku 24. iza rijeci: «agresivnog rata iz clanka 157.,» dodaju se rijeci: «zlocina protiv covjecnosti iz clanka 157.a.».

Clanak 3.

Clanak 48. briše se.

Clanak 4.

U clanku 63. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

«(2) Kazna zatvora, novcana kazna ili globa za prekršaj uracunava se u kaznu za kazneno djelo ako opis tog djela odgovara prekršaju zbog kojeg je izrecena kazna.

(3) Uracunavanje po odredbama ovoga clanka znaci izjednacavanje jednog dana pritvora, kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetnickog zatvora ili jednog dnevnog dohotka novcane kazne za jedan dan kazne za kazneno djelo. Jedan dan zadržavanja, novcana kazna ili globa izrecena za prekršaje izjednacuje se s jednim danom zatvora prema odredbama Zakona o prekršajima.»

Clanak 5.

U clanku 71. iza tocke d) dodaje se nova tocka e) koja glasi:

«e) podvrgavanje odvikavanju od ovisnosti o alkoholu i opojnim drogama u zdravstvenoj ustanovi ili terapijskoj zajednici».

Dosadašnje tocke e), f) i g) postaju tocke f), g) i h).

Clanak 6.

U nazivu clanka 81. i u clanku 81. rijeci: «i gospodarske prijestupe» brišu se.

Clanak 7.

U clanku 82. stavku 3. iza rijeci: «trece osobe» dodaju se rijeci: «a nije stecena u dobroj vjeri».

Clanak 8.

U clanku 85. dodaje se stavak 6. koji glasi:

«(6) Rehabilitacija ne može nastupiti za vrijeme trajanja sigurnosnih mjera».

Clanak 9.

Clanak 88. mijenja se i glasi:

«Pomilovanjem se poimence određenoj osobi daje potpuni ili djelomicni oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrecena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, daje se prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje krace trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti ili protjerivanje stranca iz zemlje.»

Clanak 10.

U clanku 89. stavku 3. u prvoj recenici rijeci: «Državnom pravobraniteljstvu ili» i rijeci: «Državni pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici» brišu se, iza rijeci: «Puckom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske» dodaju se rijeci: «Pravobraniteljstvu za djecu, Pravobraniteljstvu za ravnopravnost spolova», rijeci: «Državni odvjetnik Republike Hrvatske» zamjenjuju se rijecima: «Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske», a iza rijeci: «Pucki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici» dodaju se rijeci: «Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici, Pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegovi zamjenici i domaci arbitar».

Druga recenica mijenja se i glasi:

«Kod kaznenih djela koje je Republika Hrvatska dužna kažnjavati po medunarodnom pravu službena osoba je strani javni službenik, zastupnik ili službenik u stranom predstavničkom tijelu, službenik medunarodne organizacije ciji je Republika Hrvatska član, zastupnik ili službenik medunarodne parlamentarne skupštine ciji je Republika Hrvatska član te sudac ili službenik medunarodnog suda ciju sudbenost Republika Hrvatska prihvaca, strani sudac porotnik i strani arbitar.»

Stavak 4. mijenja se i glasi:

«(4) *Vojna osoba* je djelatna vojna osoba, rocnik, pricuvnik dok se nalazi na vojnoj službi, kadet, te državni službenik ili namještenik raspoređen na ustrojbeno mjesto djelatne vojne osobe.»

Stavak 19. mijenja se i glasi:

«(19) *Izbori* su izbori za zastupnike u Hrvatski sabor, za predsjednika Republike, za članove predstavničkih tijela u jedinicama lokalne i podrucne (regionalne) samouprave, te za članove upravnih i nadzornih odbora u trgovackim društvima i drugim pravnim osobama.»

Stavci 22. i 23. mijenjaju se i glase:

«(22) *Grupa ljudi*, u smislu ovoga Zakona, su najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog cinjenja kaznenih djela, pri cemu svaka od tih osoba daje svoj udio u pocinjenju kaznenog djela.»

(23) *Zlocinacka organizacija* je strukturirano udruženje od najmanje tri osobe koje postoji tijekom određenog razdoblja i djeluje sa zajedničkim ciljem pocinjenja jednog ili više kaznenih djela radi izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi. Zlocinacka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala.»

Iza stavka 30. dodaju se stavci 31., 32., 33., 34. i 35. koji glase:

«(31) *Racunalni sustav* je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovu programa automatski obrađuju podatke.

(32) *Racunalni podatak* je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u racunalnom sustavu.

(33) *Racunalni program* je skup racunalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da racunalni sustav izvrši određenu funkciju.

(34) *Genetski istovjetno ljudsko bice* je ono ljudsko bice koje s drugim živim ili mrtvim ljudskim bicem dijeli isti set gena stanične jezgre.

(35) *Placelik* je osoba posebno novacena u zemlji ili u inozemstvu kako bi se borila u oružanom sukobu ili radi sudjelovanja u zajedničkom cinu nasilja koje je usmjereno na rušenje vlade ili na neki drugi način podriivanje ustavnog poretka ili teritorijalne cjelovitosti države, koji nije državljanin strana u sukobu niti živi na području koje nadzire strana u sukobu, pripadnik oružanih snaga strane u sukobu odnosno strane na čijem se području poduzima akcija, niti ga je poslala država koja nije strana u sukobu kao službenog pripadnika svojih oružanih snaga, a koja je motivirana na sudjelovanje u neprijateljstvima isključivo osobnim dobitkom koji znatno prelazi visinu naknade koja je obecana ili se plaća borcima sličnog čina i zvanja u oružanim postrojbama strane koja sudjeluje u neprijateljstvima.»

Clanak 11.

Iza clanka 97. dodaju se naziv i clanak 97.a koji glase:

«Zabrana kloniranja ljudskog bica

Clanak 97.a

Tko postupa s ciljem stvaranja genetski istovjetnog ljudskog bica, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Clanak 12.

U clanku 125. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga clanka prouzročena smrt otete osobe, pocinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.»
 Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Clanak 13.

U clanku 131. stavku 2. rijeci: «ili tko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u racunalnom sustavu» brišu se.

Clanak 14.

U clanku 140. iza rijeci: «Državnog sudbenog vijeca Republike Hrvatske» dodaju se rijeci: «Državnoga odvjetnickog vijeca», ispred rijeci: «Državnog odvjetnika» dodaje se rijec: «Glavnog», rijeci: «Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Puckog

pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika» brišu se, a dodaju se rijeci: «Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici, Pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegovi zamjenici.»

Clanak 15.

U clanku 157. stavku 1. iza rijeci: «zapovijedi» briše se rijec: «za».

Clanak 16.

Iza clanka 157. dodaju se naziv i clanak 157.a koji glase:

«Zlocin protiv covjecnosti

Clanak 157.a

Tko kršeci pravila medunarodnog prava u sklopu širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog pucanstva, uz znanje o tom napadu, naredi da se druga osoba usmrti, da se radi potpunog ili djelomicnog istrebljenja nekom civilnom pucanstvu nametnu životni uvjeti koji mogu dovesti do njegova uništenja, da se trguje nekom osobom, poglavito ženom ili djetetom ili da se neka osoba porobljuje radi seksualnog iskorištavanja ili zbog drugih razloga tako da se nad njom vrše pojedine ili sve ovlasti koje proizlaze iz prava vlasništva, da se druga osoba prisiljava na prostituciju, da se drugoj osobi bez njezina pristanka i kada to nije opravdano medicinskim razlozima oduzme biološka reproduktivna sposobnost, da se druge osobe prisilno premještaju putem izгона ili drugih prisilnih mjera sa podrucja na kome zakonito borave, da se druga osoba protupravno zatvori ili da joj se na drugi nacin protupravno oduzme sloboda, da se osoba kojoj je oduzeta sloboda ili je pod nadzorom mucu tako da joj se namjerno nanose teške tjelesne ili duševne boli ili patnje, da se neka osoba siluje ili da se nad njom izvrši neko drugo spolno nasilje ili da se žena koja je nasilno zatrudnjela namjerno drži u zatocanju kako bi se utjecalo na etnicki sastav nekog pucanstva, da se druga osoba progoni tako da joj se namjerno i u velikoj mjeri oduzmu temeljna prava zato što pripada određenoj skupini ili zajednici, da se u ime ili uz dopuštenje, potporu ili pristanak države ili političke organizacije uhite, drže u zatoceništvu ili otmu druge osobe a da se nakon toga ne prizna da je tim osobama oduzeta sloboda ili da se uskrati obavijest o sudbini tih osoba ili mjestu na kome se nalaze ili da se u okviru institucionaliziranog režima sustavnog potlacivanja i dominacije jedne rasne skupine nad drugom rasnom skupinom ili skupinama i u namjeri održavanja takvog režima pocini neko necovjecno djelo opisano u ovom clanku ili djelo slicno nekom od tih djela (zlocin apartheida), ili tko pocini neko od navedenih djela, kaznit ce se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.»

Clanak 17.

U clanku 158. stavku 1. rijeci: «prisiljavanje na prostituciju ili silovanje» zamjenjuju se rijecima: «silovanje, spolno porobljavanje, prisiljavanje na prostituciju ili izazivanje prisilne trudnoce, prisilne sterilizacije ili kojeg drugog oblika spolnog nasilja», a iza rijeci: «ili protuzakonito izdaje novac», dodaju se rijeci: «ili da se namjerno usmjerava napad protiv osoba, uredaja, materijala, jedinica ili vozila ukljucenih u humanitarnu pomoc ili misiju održavanja mira sukladno Povelji Ujedinjenih naroda, ili da se prava i radnje državljana neprijateljske strane proglašavaju zabranjenim, suspendiranim ili nedopuštenim u sudskom postupku, ili da se skrnavi osobno dostojanstvo, ili da se iskorištava prisutnost civila ili drugih zašticenih osoba da se određena mjesta, podrucja ili vojne snage zaštite od vojnih operacija, ili da se djeca mlada od osamnaest godina novace u nacionalne oružane snage ili se koriste u aktivnom sudjelovanju u

neprijateljstvima».

Clanak 18.

Iza clanka 167. dodaju se nazivi i clanci 167.a i 167.b koji glase:

«Zapovjedna odgovornost

Clanak 167.a

(1) Za kaznena djela iz clanka 156. do 167. ovoga Zakona kaznit ce se kao pocinitelji vojni zapovjednik ili druga osoba koja stvarno djeluje kao vojni zapovjednik ili nadredena civilna osoba ili druga osoba koja u civilnoj organizaciji ima stvarnu vlast zapovijedanja ili nadzora, ako su znali da podređeni cine ta kaznena djela ili se spremaju pociniti ih, a nisu poduzeli sve razborite mjere kako bi ih u tome sprijecili. U tom slucaju nece se primijeniti odredba clanka 25. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Osobe navedene u stavku 1. ovoga clanka koje su morale znati da se podređeni spremaju pociniti jedno ili više kaznenih djela iz clanka 156. do 167. ovoga Zakona pa zbog propuštanja dužnog nadzora nisu poduzele sve razborite mjere kojima bi se sprijecilo pocinjenje tih kaznenih djela,

kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Osobe navedene u stavku 1. ovoga clanka koje ne prosljede stvar nadležnim vlastima u cilju provođenja istrage i kaznenog progona nad neposrednim pociniteljima, kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Novacenje placenika

Clanak 167.b

(1) Tko kršeci pravila medunarodnoga prava novaci, koristi, placa ili osposobljava placenika za sudjelovanje u oružanom sukobu ili zajednickom cinu nasilja usmjerenom na rušenje vlade, podrivanje teritorijalne cjelovitosti države ili ugrožavanje njezina ustavnog ustrojstva, kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko radi stjecanja materijalne koristi kao placenik izravno sudjeluje u oružanom sukobu ili zajednickom cinu nasilja,

kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Clanak 19.

U clanku 169. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Tko s ciljem izazivanja ozbiljne zastrašenosti pucanstva, prisiljavanja strane države ili medunarodne organizacije da što ucini, ne ucini ili trpi, ili ozbiljnog ugrožavanja temeljnih ustavnih, politickih ili gospodarskih vrijednosti strane države ili medunarodne organizacije pocini kazneno djelo iz clanka 170. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona, ili prouzroci eksploziju ili požar ili kakvom opceopasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za ljude ili imovinu ili izvrši otmicu neke osobe ili pocini neko drugo nasilje koje može ozbiljno naškoditi stranoj državi ili medunarodnoj organizaciji,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje tri godine.»

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Tko ozbiljno prijeti da ce pociniti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga clanka, kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Dosadašnji stavci 2., 3. i 4. postaju stavci 3., 4. i 5.

Clanak 20.

U clanku 174. stavku 3. iza rijeci: «po osnovi boje kože» dodaju se rijeci: «ili spolnog opredjeljenja, ili drugih osobina» na oba mjesta u recenici.

Dodaje se stavak 4. koji glasi:

«(4) Tko s tim ciljem iz stavka 3. ovoga clanka putem racunalnog sustava raspacava ili na drugi nacin ucini dostupnim javnosti materijale kojima se porice, znatnije umanjuje, odobrava ili opravdava kazneno djelo genocida ili zlocina protiv covjecnosti, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Clanak 21.

Naziv clanka 175. mijenja se i glasi:

«Trgovanje ljudima i ropstvo».

Clanak 175. mijenja se i glasi:

«(1) Tko kršeci pravila međunarodnog prava uporabom sile, ili prijetnjom uporabe sile, prijevarom, otmicom, zlouporabom položaja bespomoćnosti ili ovlasti ili na drugi način vrbuje, kupi, proda, preda, prevozi, prevede, potice ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji, skriva ili prima osobu radi uspostave ropstva ili njemu sličnog odnosa, prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, prostitucije ili nedopuštenog presađivanja dijelova ljudskog tijela, ili tko osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu,

kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko kršeci pravila međunarodnog prava vrbuje, kupi, proda, preda, prevozi, prevede, potice ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji, skriva ili prima dijete ili maloljetnu osobu radi uspostave ropstva ili njemu sličnog odnosa, prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, prostitucije ili nedopuštenog presađivanja dijelova ljudskog tijela, ili tko dijete ili maloljetnu osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu,

kaznit ce se kaznom zatvora od najmanje pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga clanka pocinjeno u sastavu grupe ili zlocinacke organizacije ili je pocinjeno u odnosu na veci broj osoba, ili je prouzrocena smrt jedne ili više osoba,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga clanka okolnost je li osoba pristala na prisilni rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili ropstvu sličan odnos ili nedopušteno presađivanje dijelova svoga tijela.»

Clanak 22.

U clanku 177. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako je pri pocinjenju kaznenog djela iz stavka 1. doveden u opasnost život ili sigurnost osoba koje se prevode preko granice ili je s njima postupano na necovjecan ili ponižavajući način, pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4.

Clanak 23.

U clanku 178. stavku 1. rijeci: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se rijecima: «od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. rijeci: «od šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se rijecima: «od jedne do osam

godina».

U stavku 3. rijeci: «od jedne do deset godina» zamjenjuju se rijecima: «najmanje tri godine.»

Clanak 24.

U clanku 187. stavku 1. veznik: «i» zamjenjuje se zarezom, iza brojke: «160» dodaju se rijeci: «i 169. do 172., 179. i 181.», a rijeci: «kaznom zatvora od jedne do osam godina» zamjenjuju se rijecima: «kaznom zatvora najmanje tri godine.»

Clanak 25.

Iza clanka 187. dodaju se nazivi i clanci 187.a i 187.b koji glase:

«Pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zašticenih medunarodnim pravom

Clanak 187.a

(1) Tko uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugima ili poduzme drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno pocinjenje kaznenih djela iz clanka 156. do 160., clanka 169. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona,

kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko nabavlja ili prikuplja financijska sredstva svjestan da ce se ona u potpunosti ili djelomicno koristiti za pocinjenje kaznenih djela iz stavka 1. ovoga clanka.

Naknadna pomoc pocinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zašticenih medunarodnim pravom

Clanak 187.b

(1) Tko pocinitelja kaznenog djela iz clanka 156. do 160., clanka 169. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona sakrije, daje mu hranu, odjecu, novac ili ga na drugi nacin zbrinjava da bi otežao njegovo otkrivanje ili uhicenje,

kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Nece se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga clanka osoba kojoj je pocinitelj kaznenog djela bracni drug, osoba s kojom živi u izvanbracnoj zajednici, rodak po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik i njihovi bracni drugovi ili osobe s kojim žive u izvanbracnoj zajednici.»

Clanak 26.

Iza clanka 197. dodaju se naziv i clanak 197.a koji glase:

«Djecja pornografija na racunalnom sustavu ili mreži

(1) Tko pomocu racunalnog sustava ili mreže proizvodi, nudi, distribuiru, pribavlja za sebe ili drugoga, ili tko u racunalnom sustavu ili na medijima za pohranu racunalnih podataka posjeduje pornografske sadržaje koji prikazuju djecu ili maloljetnike u seksualnom eksplicitnom ponašanju ili koji su fokusirani na njihove spolne organe,

kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko djetetu, posredstvom racunalnog sustava, mreže ili medija za pohranu racunalnih podataka ucini pristupacnim slike, audiovizuelne sadržaje ili druge predmete pornografskog sadržaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci korišteni ili prilagođeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka oduzet će se.»

Članak 27.

U članku 203. riječi: «ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo za cilj naškoditi necijoj časti i ugledu» zamjenjuju se riječima: «osim ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se radi o ponašanju koje je imalo cilj samo škoditi necijoj časti ili ugledu».

Članak 28.

Naziv članka 223. mijenja se i glasi:

«Povreda tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava».

Članak 223. mijenja se i glasi:

«(1) Tko unatoc zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi računalnom sustavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko s ciljem onemogućiti ili otežati rad ili korištenje računalnih podataka ili programa, računalnog sustava ili računalnu komunikaciju,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno oštetiti, izmijeniti, izbriše, uništi ili na drugi način učini neuporabljivim ili nedostupnim tuđe računalne podatke ili programe.

(4) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko presretne ili snimi nejavni prijenos računalnih podataka koji mu nisu namijenjeni prema računalnom sustavu, iz njega ili unutar njega, uključujući i elektromagnetske emisije računalnog sustava koji prenosi te podatke, ili tko omogućiti nepozvanoj osobi da se upozna s takvim podacima.

(5) Ako je kazneno djelo iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka počinjeno u odnosu na računalni podatak, program ili sustav tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnoga javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, uvozi, raspacava, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne podatke ili programe stvorene ili prilagođene za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(7) Posebne naprave, sredstva, računalni podaci ili programi stvoreni, korišteni ili prilagođeni za počinjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka oduzet će se.

(8) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 29.

Iza članka 223. dodaju se naziv i članak 223.a koji glase:

«Računalno krivotvorenje

Članak 223.a

(1) Tko neovlašteno izradi, unese, izmijeniti, izbriše ili učini neuporabljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, u namjeri da se oni uporbaju kao pravi ili sam uporbaju takve podatke ili programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u odnosu na racunalne podatke ili programe tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta,

pocinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, racunalne podatke ili programe stvorene ili prilagodene za cinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka.

(4) Posebne naprave, sredstva, racunalni podaci ili programi stvoreni, korišteni ili prilagođeni za cinjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 3. ovoga članka pocinitelj će se kazniti.»

Članak 30.

Iza članka 224. dodaju se naziv i članak 224.a koji glase:

«Racunalna prijevara

Članak 224.a

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist unese, koristi, izmijeni, izbriše ili na drugi način učini neuporabljivim racunalne podatke ili programe, ili onemogućiti ili oteži rad ili korištenje racunalnog sustava ili programa i na taj način prouzroči štetu drugome, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. počinji samo s ciljem da drugoga ošteti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, racunalne podatke ili programe stvorene ili prilagodene za cinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne naprave, sredstva, racunalni podaci ili programi stvoreni, korišteni ili prilagođeni za cinjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. i 3. ovoga članka pocinitelj će se kazniti.»

Članak 31.

U članku 249. stavku 1. iza riječi: «članka 244. stavka 1. i 2.,» dodaju se riječi: «članka 245. stavka 1.,».

Članak 32.

Iza članka 252. dodaju se naziv i članak 252.a koji glase:

«Protupravna gradnja

Članak 252.a

(1) Tko bez potrebne građevinske dozvole ili protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela gradi građevinu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinio u području koje je propisom ili odlukom nadležnog državnog tijela proglašeno kulturno povijesnom cjelinom, kulturnim dobrom ili zaštićenom prirodnom vrijednosti ili područjem od posebnog interesa za državu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 33.

Iza članka 261. dodaju se naziv i članak 261.a koji glase:

«Protupravna eksploatacija rudnog blaga

Članak 261.a

(1) Tko protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela obavlja eksploataciju rudnog blaga,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinio u posebno zaštićenom području prirode, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena šteta velikih razmjera, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili predmeti nastali počinjenjem kaznenog djela oduzeti će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 34.

Iza članka 294. dodaju se nazivi i članci 294.a i 294.b koji glase:

«Primanje mita u gospodarskom poslovanju

Članak 294.a

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroci štetu onome koga zastupa, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Primljeni dar ili druga imovinska korist oduzeti će se.

Davanje mita u gospodarskom poslovanju

Članak 294.b

(1) Tko odgovornoj osobi u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da

prouzroci štetu onome koga zastupa, ili tko posreduje pri takvom podmicivanju odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko odgovornoj osobi u pravnoj osobi koja se bavi gospodarskim poslovanjem dade ili obeća dar ili kakvu drugu korist kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge, ili tko posreduje pri takvom podmicivanju odgovorne osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Pocinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka, vratit će se davatelju.»

Članak 35.

U članku 303. stavku 1. iza riječi: «iskaz» dodaju se riječi: «nalaz ili mišljenje ili nešto lažno prevede», a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena osuda nedužnog okrivljenika ili druge osobito teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku, pocinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

Članak 36.

U članku 304. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Tko s ciljem da navede na davanje lažnog iskaza ili da spriječi ili oteža dokazivanje prema svjedoku ili vještaku u postupku pred sudom, Međunarodnim kaznenim sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku uporabi silu, prijetnju ili kakav drugi oblik prisile ili im obeća, nudi ili dade dar ili kakvu drugu korist, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

U stavku 2. iza riječi: «dokazivanju,» dodaju se riječi: «krivotvori dokaz u postupku pred sudom, ili tko podnese takav dokaz znajući da je riječ o krivotvorini.»

Članak 37.

U članku 305. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca» zamjenjuju se riječima: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.»

Članak 38.

Iza članka 305. dodaju se naziv i članak 305.a koji glase:

«Otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka

Članak 305.a

Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili poduzme drugu radnju s ciljem otkrivanja podataka o identitetu osobe uključene u program zaštite na temelju posebnog zakona, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.»

Clanak 39.

U clanku 309. stavku 1. rijeci: «državnog pravobranitelja» brišu se.

Clanak 40.

U clanku 311. stavku 2. iza rijeci: «ceka» dodaju se rijeci: «platne kartice ili druge isprave kojom se obavlja bezgotovinsko placanje».

Clanak 41.

U clanku 322. dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Tko obavijesti policiju ili drugu javnu službu koja osigurava red ili pruža pomoc o navodnom događaju koji iziskuje hitno djelovanje te službe, iako zna da to nije istina, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.»

Clanak 42.

U clanku 332. rijeci: «pet godina» zamjenjuju se rijecima: «tri godine», a rijeci: «do jedne godine» zamjenjuju se rijecima: «do tri godine».

Clanak 43.

U clanku 333. stavku 1. rijeci: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se rijecima: «od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. rijeci: «od šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se rijecima: «od jedne do osam godina».

U stavku 3. rijeci: «do jedne godine» zamjenjuju se rijecima: «do tri godine».

U stavku 4. rijeci: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se rijecima: «od šest mjeseci do pet godina».

Clanak 44.

Clanak 343. mijenja se i glasi:

«(1) Tko zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili tko primi ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizicku ili pravnu osobu da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga clanka pocinitelj primio dar ili kakvu drugu korist, ili ako je primio ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizicku ili pravnu osobu, a ne radi se o pocinjenju drugoga kaznenog djela za koje je propisana teža kazna, pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Tko drugome ponudi, obeća ili daje dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizickoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(5) Tko drugome ponudi, obeća ili daje dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Članak 45.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. listopada 2004. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE DONOSI I PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Od stupanja na snagu Kaznenog zakona i početka njegove primjene 1. siječnja 1998. do prijedloga ovih promjena poteklo je više od šest godina. Novo hrvatsko kazneno pravo oblikovano tim zakonom do sada je tri puta mijenjano («Narodne novine», broj 27/1998, 50/2000, 129/2000 i 51/2001). Nakon tog je predložena obimna izmjena Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona koja je stupila na snagu 15. srpnja 2003., a trebala se primjenjivati od 1. prosinca 2003. Odlukom Ustavnog suda od 27. studenoga 2003. («Narodne novine», broj 190/2003.) zakon je ukinut. Stoga je valjalo smatrati da taj zakon nije donesen.

Izvorni tekst Kaznenog zakona koji je objavljen u «Narodnim novinama», broj 110/97 ispravljen je 17. veljače 1998. objavom u «Narodnim novinama», broj 27/98 (dakle, nakon njegovog stupanja na snagu 1. siječnja 1998.) zbog preko četrdesetak pogrešaka utvrđenih uspoređivanjem teksta objavljenog u «Narodnim novinama», broj 110 od 21. listopada 1997. s izvornim tekstom tog zakona. Ove ispravke ne treba smatrati promjenama KZ.

Prva promjena Kaznenog zakona iz 1997. uslijedila je Odlukom Ustavnog suda RH kojom su ukinute odredbe članka 204. stavka 2. i 3. tj. propisa po kojem je za kaznena djela protiv časti i ugleda počinjenima prema predsjedniku RH, predsjedniku Hrvatskog sabora, predsjedniku Vlade RH i predsjedniku Ustavnog suda RH kazneni postupak po službenoj dužnosti pokretao državni odvjetnik po prethodno pribavljenoj pismenoj suglasnosti tih osoba («Narodne novine», broj 50/2000). Nakon toga Kazneni zakon je dva puta promijenjen zakonima o izmjenama i dopunama na sjednici Zastupničkog doma 14. prosinca 2000. i nakon toga 24. svibnja 2001. To je ujedno kronološki i posljednja zakonodavna intervencija u hrvatsko materijalno kazneno pravo do danas.

Promjene Kaznenog zakona od 14. prosinca 2000. koje su stupile na snagu s najkracom mogućom *vacatio legis*, osmog dana nakon objave u Narodnim novinama, osim umjesnih jezičnih i normativnih ispravaka koje bi se mogle smatrati «ozakonjenim autentičnim tumačenjem» Kaznenog zakona iz 1997., unose i neke odredbe od kojih bi se one značajnije mogle svrstati i opisati u pet skupina: a) One kojima se hrvatskog kazneno zakonodavstvo usuglašava s međunarodnima izvorima i/ili osuvremenjuje s obzirom na regionalno i globalno suprotstavljanje transnacionalnom kriminalu. Tako npr. promjena u članku 89. stavku 3. kojom se pojam službene osobe proširuje i na one u stranim i međunarodnim tijelima, u članku 174. potpunija zaštita jednakosti svih ljudi i njihovih razlicitosti, u članku 333. udruženje za počinjenje kaznenih djela; b) One kojima se promjenama postojećih ili novim inkriminacijama i propisivanjem strožih kazni ostvaruje veća kaznenopravna zaštita mladih osoba i obitelji. Tako npr. novo kazneno djelo u članku 214.a nasilničko ponašanje u obitelji, i dr.; c) One kojima se preuređuju kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja iz glave XXI, uglavnom na prijedlog prakse državnog odvjetništva. Tako npr. nesavjesno gospodarsko poslovanje iz članka 291., prijevara u gospodarskom poslovanju iz članka 293. KZ i dr.; d) Korekcije propisanih kazni za određena kaznena djela, osim onih već spomenutih pod b), u pravilu propisivanjem strožih kazni, osim iznimno kao npr. u slučaju kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz članka 173. stavak 2. gdje je zakonodavac odustao od prije alternativno propisane kazne dugotrajnog zatvora i propisao maksimalnu kaznu za to djelo s dvanaest godina zatvora; e) Smanjenje broja kaznenih djela za koja

se postupak pokrece prijedlogom oštećenika državnom odvjetništvu i umjesto toga pokretanje postupka za ta djela po službenoj dužnosti u interesu svih gradana Republike Hrvatske, bez obzira na volju oštećenika. Pri tom valja posebno upozoriti na kazneno djelo silovanje za koje je prema prvobitnom tekstu Kaznenog zakona iz 1997. pokretanje kaznenog postupka po prijedlogu bilo propisano kad je oštećena osoba u bracnoj zajednici s pociniteljem (cl. 188. KZ) i na kazneno djelo teške tjelesne ozljede kada su pocinitelj i oštećenik u bliskom srodstvu. U ovu skupinu promjena spada i ona koja se odnosi na izjednacavanje najviših državnih dužnosnika u pokretanju kaznenog postupka s ostalim građanima za kaznena djela protiv casti i ugleda – clanak 204. KZ (prije po službenoj dužnosti državno odvjetništvo uz njihovu prethodnu pismenu suglasnost, od sada kao i ostali građani privatnom tužbom).

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, objavljen u «Narodnim novinama», broj 51/2001 od 24. svibnja 2001. odnosio se samo na kazneno djelo «protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice» iz clanka 177. KZ. Za temeljno kazneno djelo umjesto novcane kazne ili kazne zatvora do jedne godine propisana je, uz novcanu kaznu, kazna zatvora do tri godine, a u slucaju pocinjenja kaznenog djela u sastavu grupe ili zlocinacke organizacije propisana je kazna zatvora od jedne do deset godina.

Za ocjenu stanja na koja se odnosi Zakon o izmjenama i dopunama sada važeceg Kaznenog zakona a osobito radi odgovora na pitanje da li je iz kriminalnopolitickih razloga potrebno predložiti hitne promjene našeg kaznenopravnog represivnog sustava smatra se potrebnim i korisnim predociti temeljne podatke o stanju kriminala u Republici Hrvatskoj za razdoblje od pocetka primjene KZ (1998.g.) do kraja godine za koju postoje cjeloviti obradeni statisticki podaci (2002 g).

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH u 1998. godini za kaznena djela optuženo je 28.702 osoba, a osudene su 12.243 osobe.

U 2002. godini optuženo je 27.887 osoba, a osudeno je 19.040 osoba.

Prema tome, u razdoblju od 1998. do 2002. godine broj optuženih osoba pokazuje trend stagnacije ili cak laganog smanjenja, a broj osuđenih osoba je u porastu zbog porasta broja riješenih sudskih predmeta u istom razdoblju.

Analiza strukture kriminaliteta po vrstama pocinjenih kaznenih djela pokazuje da u ukupnom broju optuženih i osuđenih osoba u promatranom razdoblju kao i ranije, najviše sudjeluju kaznena djela protiv imovine (preko 32% optuženih i osuđenih). Zatim slijede kaznena djela protiv opce sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (11,3% optuženih i osuđenih) te protiv vrijednosti zašticenih medunarodnim pravom (više od 10% optuženih i osuđenih ali to radi relativno velikog broja pocinjenih kaznenih djela zlouporabe opojnih droga i to, najviše posjedovanja iz cl. 173. st. 1 KZ) Te tri skupine kaznenih djela cine preko 50% ukupnog kriminala u RH.

S obzirom na obimnost posljednjih predloženih promjena hrvatskog kaznenog prava u Zakonu o izmjenama i dopunama KZ iz 2003.g. koji je ukinut, i brojnih spornih pitanja o kojima se u struci, javnosti i u Hrvatskom saboru raspravljalo povodom tog zakona, razumno je i opravdano promjenama hrvatskog kaznenog prava pristupiti u dvije faze. U prvoj se valja ograniciti samo na one promjene Kaznenog zakona koje su neophodne i hitne a za koje nisu potrebne temeljite znanstvene, strucne, prakticne i kriminalnopoliticke analize i prosudbe o njihovoj opravdanosti. U drugoj fazi, koja slijedi i nastavlja se vremenski odmah iza prve, sukladno programu Vlade RH koja je istakla odlucnost osiguranja potrebnih pravnih uvjeta za sankcioniranje kriminalnih radnji i njihovih zaštitnika i definiranje gospodarskog i organiziranog kriminala utvrdivanjem odgovornosti na svim razinama, pomno ce se analizirati svi raniji i novi teoretski, prakticni i politicki prijedlozi i razlozi za promjene kaznenog prava, te ce se odluciti koje je od njih i zašto potrebno predložiti Hrvatskom saboru. To se odnosi na kompleksno pitanje opceg i

linearnog pooštrenja represije, pa i uvođenja kazne doživotnog zatvora, produljenja rokova zastare, prisilne naplate novčane kazne i dr. što je u uskoj svezi sa odnosom postojeće zakonske i sudske politike kažnjavanja, naime, kako je i u kojoj mjeri dosadašnji zakonski represivni sustav primjenjivan u sudskoj praksi, i kakvi su odnosi između zastrašujućeg, generalnoprventivnog učinka propisanih kazni i specijalnoprventivnih učinaka primijenjenih kaznenopravnih sankcija u našem sustavu kaznenog pravosuđa. Sve to imajući stalno na umu podatke o kretanju kriminala i njegovu fenomenologiju te načela vladavine prava koje se odnose i na temelj i ograničenje kaznenopravne prisile ali i na učinkovitu zaštitu temeljnih osobnih sloboda i prava čovjeka te drugih prava i društvenih vrijednosti zajamčenih i zaštićenih Ustavom RH i međunarodnim pravom od svih za ta prava i slobode pogibelnih ponašanja. Ne treba, prema tome, smatrati da se prijedlogom samo nekih promjena KZ ovim zakonom, ostala sporna pitanja potpuno zanemaruju, otklanjaju ili odbacuju, već da se ona samo odlažu za određeno vrijeme u tijeku 2004.g. Tako je, uostalom postupano i kod ranijih promjena hrvatskog materijalnog kaznenog prava.

Oblikujući tekst ovog nacrtu Radna skupina je u raspravi uzela u obzir sve predložene promjene u Zakonu o izmjenama i dopunama koje su raspravljane u Hrvatskom saboru, zaključke pojedinih saborskih odbora, fonogram rasprave sa prvog i drugog čitanja Zakonu o izmjenama i dopunama KZ iz 2003. koji je ukinut, stajališta druge interkatedarske sjednice pravnih fakulteta, održane u listopadu 2003. godine u Osijeku, referate i raspravu sa XVI. savjetovanja Udruženja za kazneno pravo i praksu o Zakonu o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, održanog u Opatiji, 3. do 6. prosinca 2003., zatražene izvještaje Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva za europske integracije, te pismene i usmene prijedloge u tijeku rasprave.

U prvoj prioritetoj fazi, izmjene i dopune Kaznenog zakona obuhvaćaju dakle, samo one koje su nužne: 1. radi usuglašavanja KZ s preuzetim međunarodnim obvezama RH, 2. radi ponovne prosudbe o odnosu slobode medija i kaznenopravne represije zbog povreda časti i ugleda, 3. radi ponovne prosudbe o eventualnim promjenama inkriminacija posjedovanja zabranjenih opojnih droga, 4. radi prosudbe o kriminalnopolitičkoj opravdanosti intervencija kod kaznenih djela tzv. gospodarskog kriminala (inkriminacije i propisane kazne) i 5. prosudba o neodložnoj promjeni kaznenopravne represije za neka kaznena djela zbog njihove posebne aktualne pogibelnosti (kaznena djela s elementima nasilja, protiv okoliša, zdravlja ljudi, sigurnosti platnog prometa i poslovanja i dr.).

Ad 1.: /međunarodne obveze RH/ Zbog toga što materijalno kazneno zakonodavstvo RH treba uskladiti sa međunarodnim konvencijama koje je naša država ratificirala nakon stupanja na snagu KZ i njegovih kasnijih promjena, osobito u području organiziranog i kompjuterskog kriminala, suzbijanja terorizma i njegovog financiranja, svih oblika korupcije te kaznenih djela ratnih zločina, ali isto tako i radi drugih međunarodnih obveza usuglašavanja hrvatskog kaznenog prava sa standardima i opravdanim prijedlozima ili savjetima europskih integracija (npr. Europske unije, OEES-a i Vijeca Europe) ovaj dio reforme postojećeg kaznenog prava valja smatrati hitnim. Promjene koje se predlažu temelje se na slijedecim pravnim izvorima:

- **Rimski Statut Međunarodnog kaznenog suda** («Narodne novine» - Međunarodni ugovori, broj 5/2001, ratificiran 28. ožujka 2001.),
- **Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Protokola za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Protokola protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kojima se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta** («Narodne novine» - Međunarodni ugovori, broj 14/2002, ratificirana 7. studenoga 2002.),
- **Kaznenopravna konvencija o korupciji** («Narodne novine» - Međunarodni ugovori, broj 11/2000, ratificirana 6. listopada 2000.),

- **Medunarodna konvencija protiv novacenja, korištenja, placanja i osposobljavanja placenika** («Narodne novine» - Medunarodni ugovori, broj 12/1999, ratificirana 24. rujna 1999.
- **Medunarodna Konvencija o sprjecavanju financiranja terorizma** («Narodne novine» - Medunarodni ugovori, broj 16/2003, ratificirana 1. listopada 2003.),
- **Konvencija o kibernetickom kriminalu** («Narodne novine» - Medunarodni ugovori, broj 9/2002, ratificirana 3. srpnja 2002.),
- **Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bica u pogledu primjene biologije i medicine: Konvencije o ljudskim pravima i biomedicini, Dodatnog protokola uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bica u pogledu primjene biologije i medicine o zabrani kloniranja ljudskih bica i Dodatnog protokola uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bica u pogledu primjene biologije i medicine, u vezi presađivanja organa i tkiva ljudskog porijekla** («Narodne novine» - Medunarodni ugovori 13/2003, ratificirani 14. srpnja 2003.).

Osim toga, Republika Hrvatska je zakljucivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom preuzela obvezu na suradnju u suzbijanju i sprjecavanju kaznenih i drugih nezakonitih aktivnosti, a posebno u odnosu na sprjecavanje i kontrolu ilegalnih migracija, sprjecavanje pranja novca i prihoda stecenih kaznenim djelima, ilegalnu proizvodnju i trgovinu drogama, trgovinu ljudima, korupciju, krivotvorenje novca, krijumcarenje, nedopuštenu trgovinu oružjem i terorizam. Dakle, predložene promjene Kaznenog zakona u skladu su s preuzetom obvezom jacanja institucija i vladavine prava koje proizlaze iz odredaba clanka 75. do clanka 80. glave VII. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te predstavljaju uskladivanje hrvatskog kaznenog zakonodavstva s *acquis communautaire*-om.

Usuglašavajući odredbe Kaznenog zakona sa Rimskim Statutom Medunarodnog kaznenog suda predlagatelj je sukladno nacelu komplementarnosti dopunio odredbu clanka 158. KZ, propisao nova kaznena djela u clanku 157.a «zlocin protiv covjecnosti», te u clanku 167.a «zapovjedne odgovornosti». Kazneno djelo sprjecavanja dokazivanja iz clanka 304. izmijenjeno je u stavku 1. i 2. radi uskladivanja s preuzetim medunarodnopravnim obvezama Republike Hrvatske i to s Konvencijom Ujedinjenih naroda o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu i Rimskim statutom Medunarodnoga kaznenog suda.

Predlagatelj je radi usuglašavanja s Konvencijom Ujedinjenih naroda o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu sa dva dodatna protokola izmijenio definiciju zlocinacke organizacije u clanku 89. stavku 23. KZ, dopunio odredbu o oduzimanju imovinske koristi u clanku 82. stavak 3., promijenio naziv i bitna obilježja kaznenog djela iz clanka 175. tako da se sad radi o kaznenom djelu «trgovanja ljudima i uspostave ropstva», a isto tako je kod kaznenog djela «prebacivanja osoba preko državne granice» iz clanka 177. KZ propisana nova kvalifikatorna okolnost radi uskladivanja s Protokolom protiv krijumcarenja migranata kopnom, morem i zrakom.

U odnosu na tzv. kompjuterska kaznena djela, predlagatelj je radi usuglašavanja sa Konvencijom o kibernetickom kriminalu preuredio naziv i bitna obilježja kaznenog djela iz clanka 223. KZ kao temeljnog kaznenog djela, te je propisao nova kaznena djela «racunalno krivotvorenje» u clanku 223.a KZ i «racunalne prijevare» u clanku 224.a KZ, dok u clanku 131. brisan dio inkriminacije jer je isti sada propisan izmijenjenom odredbom clanka 223. stavka 4. KZ, te je inkriminacija «govora mržnje» dopunjena novim stavkom 4. u clanku 174. iz kaznenog djela «rasne i druge diskriminacije», s obzirom na obvezu iz cl. 6. Dodatnog protokola uz Konvenciju o kibernetickom kriminalu o kriminalizaciji akta rasizma i ksenofobije pocinjenih putem racunalnih sustava, koji je Republika Hrvatska potpisala 26. ožujka 2003. godine. Ujedno su u clanku 89. stavku 31., 32. i 33. KZ propisane definicije «racunalnog sustava» i «racunalnog podatka» i «racunalnog programa» sukladno navedenoj konvenciji.

Sukladno preuzetim obvezama iz Kaznenopravne konvencije o korupciji predlagatelj je propisao nova kaznena djela «primanja mita u gospodarskom poslovanju» u clanku 294.a i

«davanja mita u gospodarskom poslovanju» u clanku 294.b KZ, te je izvršena izmjena kod kaznenog djela «protuzakonitog posredovanja» iz clanka 343. KZ, čime je sada inkriminirano i pasivno protuzakonito posredovanje.

Propisivanjem novog kaznenog djela u clanku 167.b kojim se inkriminira zabrana novacenje, korištenje, placanje i osposobljavanje placenika te njegovo izravno sudjelovanje u oružanom sukobu ili zajedničkom cilju nasilja, predlagatelj je usuglasio Kazneni zakon sa obvezama iz Medunarodne konvencije protiv novacjenja, korištenja, placanja i osposobljavanja placenika, a u clanku 89. stavku 34. dana je definicija placenika.

Predlagatelj je u clanku 97.a propisao novo kazneno djelo «zabrana kloniranja ljudskog bica» radi usuglašavanja sa Dodatnim protokolom uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bica u pogledu primjene biologije i medicine o zabrani kloniranja ljudskih bica, a u clanku 89. stavku 33. dana je definicija genetski istovjetnog ljudskog bica.

Prema Medunarodnoj konvenciji o sprječavanju financiranja terorizma te u skladu sa Okvirnom odlukom Vijeća EU o borbi protiv terorizma, dopunjen je članak 187. radi inkriminiranja udruživanja u grupu s ciljem pocinjenja terorističkih kaznenih djela te je inkriminirano financiranje terorizma i naknadnu pomoc pociniteljima tih djela sukladno medunarodnoj obavezi Republike Hrvatske iz Rezolucije 1373 Vijeća sigurnosti UN.

Inkriminaciju i definiciju medunarodnog terorizma iz clanka 169. KZ predlagatelj je uskladio sa odredbama Okvirne odluke Vijeća Europske unije o borbi protiv terorizma iz lipnja 2002. godine. Definicija terorizma odnosno terorističkog kaznenog djela iz clanka 1. Okvirne odluke šira je od pojma terorističkog kaznenog djela sadržanog u clanku 169. KZ. u odnosu na subjektivni i objektivni element djela.

Ad 2.: /javna kleveta/ Predlagatelj smatra da je odredba o krivnji glavnog urednika i drugih osoba navedenih u cl. 48. KZ, kada se radi o kaznenim djelima pocinjenih u sredstvima javnog priopćavanja, u teoriji i u praksi izazivala opravdane kritike, prvenstveno zbog toga jer se u suštini radi o kaznenoj odgovornosti koja se «prenosi» sa osobe pocinitelja na neku drugu osobu kod koje ne postoje elementi krivnje za pocinjenje tog kaznenog djela od drugog pocinitelja. Tzv. kaskadna odgovornost temelji se na pojmu objektivne kaznene odgovornosti koju treba u suvremenom kaznenom pravu izbjegavati. Buduci da se članak 48. mogao primijeniti u najvećem broju slucajeva za kaznena djela protiv casti i ugleda i to osobito klevete putem sredstava javnog priopćavanja predlagatelj smatra da je ukidanje toga clanka ujedno i približavanje preporukama koje za kaznena djela klevete i uvrede putem medija smatraju dovoljnom gradanskopravnu odgovornost za naknadu štete koja je pocinjena takvim ponašanjem. Stoga, ovom promjenom hrvatsko kazneno zakonodavstvo se osuvremenjuje uz istovremenu napomenu da mogućnost naknade štete u gradanskopravnom postupku tužbom prema glavnom uredniku i drugim osobama navedenim u clanku 48. KZ ostaje izvan kaznenopravne represije kao zaštita gradanskih prava i sloboda u pravnom sustavu Republike Hrvatske.

Predlagatelj je sa znanstvenog, strucnog, praktičnog i kriminalnopolitičkog stajališta izvršio prosudbu o potrebama promjena kod kaznenih djela protiv casti i ugleda (osobito kleveta putem tiska, radija i televizije) radi uspostave potpune slobode informiranja bez nepotrebnih i za tu slobodu, mogućih štetnih utjecaja kaznenopravne represije. Radna skupina predlagatelja zatražila je o tome pismena mišljenja i prijedloge od Ministarstva kulture, Hrvatskog novinarskog društva i OSCE te 3.03.2004. održala sastanak sa njihovim predstavnicima. Pevladava stajalište da su postojeca zakonska rješenja zadovoljavajuca za obavljanje novinarskog posla. Pri tom je konstatirano i na to predlagatelj i ovom prilikom upozorava da odredba postojećeg clanka 203. KZ *otklanja obvezu osobe koja je novinar i koja je u novinarskom poslu ili javnoj informaciji iznijela ili pronijela klevetnicke sadržaje da «dokaže istinitost svoje tvrdnje ili opravdani razlog zbog kojeg je povjerovala u istinitost sadržaja kojeg je iznijela ili pronijela».* Slijedom toga, *isključena je zakonska mogućnost da bi novinar u tom slucaju («istinitosti») mogao biti kažnjen za uvredu (cl. 199. KZ) ili za predbacivanje kaznenog djela (cl. 202. KZ) što za sve druge osobe*

koje nisu kao novinari obuhvaceni cl. 203. KZ, naravno dolazi u obzir (cl. 200 st. 3. KZ). Prema tome, postojeći članak 203. KZ izricito propisuje **da nema kaznenog djela** uvrede, klevete ni primjene članka 200. stavka 3. /dokazivanje istinitosti uz mogućnost kažnjavanja za kaznena djela iz čl. 199. ili 202. KZ/ kada se radi o sadržaju koji je «ostvaren ili učinjen dostupnim drugima...u javnoj informaciji ili u novinarskom poslu, ako iz nacina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo cilj naškoditi necijoj casti ili ugledu.» Ovu okolnost (podvučena u tekstu opisa čl. 203.) koja otklanja postojanje kaznenog djela klevete i drugih kaznenih djela protiv časti i ugleda u djelovanju sredstava javnog priopćavanja prema postojećem zakonu eventualno optuženi novinar mora dokazati. Predlagatelj u nastojanju da u krajnjoj mogućoj mjeri reducira kaznenopravnu odgovornost novinara za ova kaznena djela i praktički dekriminalizira «novinarsku klevetu» sada predlaže promjenu tog dijela teksta članka 203. koji bi glasio: **«osim** ako iz nacina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi **da se radi** o ponašanju koje je imalo cilj **samo** naškoditi časti ili ugledu.». Radi se o intervenciji kojima se riječima «osim» i «samo» te izostavljanjem riječi «ne» teret dokazivanja od eventualno optuženog novinara novim rješenjem prebacuje na tužitelja. Ako se ove promjene dovedu u svezu s postojećem kaznenopravnom odredbom koja se odnosi na zaštitu povrede slobode izražavanja misli, tj. na inkriminiranje ponašanja kojim se uskracuje ili ograničava sloboda tiska li drugih sredstava priopćavanja iz čl. 107. KZ, može se smatrati da će izostavljanjem čl. 48. i gotovo potpunim otklanjanjem kaznenog djela klevete kada je počinjeno u novinarskom poslu, osim ako se radi o ponašanju «koje je imalo samo cilj naškoditi necijoj casti ili ugledu» dosadašnje i nove odredbe hrvatskog kaznenog prava omogućiti maksimalne medijske slobode bez kaznenopravne represije. S obzirom da se kod tog kao i drugih kaznenih djela protiv časti i ugleda radi o kaznenopravnoj zaštiti temeljnih ljudskih prava, koje vrijednosti se štite i Ustavom RH i člankom 10. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda takvo rješenje otklanja potrebu potpune dekriminalizacije klevete kao kaznenog djela, što nije prihvaćeno ni u postojećem kaznenom pravu europskih zemalja.

Ad 3.: /zlouporaba opojnih droga/ Razmatrajuci potrebu i kriminalnopolitičku opravdanost promjena inkriminacija i kaznenopravnih sankcija kod kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz članka 173. KZ (posebno u odnosu na posjedovanje iz stavka 1., proizvodnju i prodaju i druge načine neovlaštene trgovine opojnom drogom) radna skupina predlagatelja je održala zajedničku sjednicu sa predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva zdravstva i Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade RH. Razmotrivši sa dužnom pažnjom i pismene podnesene prijedloge sudionika tog sastanka, sporazumno je zaključeno da nema kriminalnopolitičke opravdanosti mijenjati postojeću inkriminaciju iz čl. 173. st. 1. KZ. Ocijenjene su kao neprihvatljive formulacije koje bi ogranicile inkriminaciju kao npr.: «posjedovanje i/ili proizvodnja malih količina», «samo za osobnu uporabu» i sl. Istovremeno je upozoreno da se bilo kakav zahvat u dekriminalizaciju makar i dijela kaznenog djela iz čl. 173. ne može u postojećoj kriminalnopolitičkoj situaciji opravdavati preopterećenošću tijela kaznenog pravosuđa «beznacajnim djelima posjedovanja i/ili proizvodnje nedozvoljenih opojnih droga», ali je zaključeno da postojeće odredbe KZ omogućavaju i bez dekriminalizacije st. 1. ili bilo kojeg ograničavanja te inkriminacije razumno i opravdanu selekciju lakih i beznacajnih slučajeva od onih koji su doista pogibeljni i zahtijevaju primjenu kaznenopravne represije. Stoga se upozorava i insistira da u cjelokupnom sustavu kaznenog pravosuđa (policija, državno odvjetništvo i sudbena vlast) treba sa većom pažnjom i kritičnošću za svaki i pojedini slučaj češće primjenjivati odredbu o beznacajnom kaznenom djelu iz članka 28. KZ i primjenjivati načelo svrhovitosti (oportuniteta) kaznenog progona od strane državnog odvjetništva i suda.

Predlagatelj je smatrao opravdanim i korisnim prijedlog Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga te dopunio odredbu o uvjetnoj osudi sa zaštitnim nadzorom u svezi odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici.

Ad 4.: /gospodarska kaznena djela/ Predlagatelj je odlucujuci o promjenama u dijelu KZ koji se odnosi na tzv. gospodarska kaznena djela konstatirao da su upravo u tom njegovom dijelu (neka karakteristikna kaznena djela iz Gl. XXI KZ pa i Gl. XVII.) dosta znacajne intervencije ucinjene posljednjom novelom iz 2000. g.. To otklanja hitnost daljnjih promjena u ovoj fazi, osim onih koja se odnose na usuglašavanje našeg kaznenog prava sa medunarodnima obvezama utemeljenim na konvencijskom pravu. Stoga su propisana nova kaznena djela «primanja mita u gospodarskom poslovanju» i «davanja mita u gospodarskom poslovanju» u clanku 294.a i 294.b KZ prema Kaznenopravnoj konvenciji o korupciji. Kompleksnost svih kažnjivih ponašanja u sferi gospodarstva zahtjeva neodložnu i pomnu prosudbu o prekršajnim i kaznenim djelima na temelju njihove fenomenologije i pogibeljnosti za Ustavom zašticena dobra, vodeci racuna o nomotehnickim promjenama koje ce omoguciti ucinkovitiju prakticnu primjenu tog dijela kaznenog prava. Predlagatelj taj zahvat najavljuje u drugoj fazi promjena KZ.

Ad 5.: /nove inkriminacije i korekcija kazni/ Predlagatelj smatra neodložnim dopuniti postojece inkriminacije u odnosu na kazneno djelo otmice propisano u clanku 125. KZ na nacin da je sada propisan kvalificirani oblik kaznenog djela u slucaju nehajnog prouzrocenja smrti kod žrtve sa odgovarajucom kaznom. Pri tome se upozorava da se u slucaju pocinjenja drugih kaznenih djela pri otmici, kao npr. tjelesnih ozljeda, namjernog usmrćenja i sl. prema postojećem zakonu primjenjuju odredbe o stjecaju.

Kod kaznenog djela medunarodne prostitucije potrebno je povisiti kaznu radi uspostave odgo varajućeg odnosa propisanih kazni sa kaznenim djelom trgovanja ljudima.

Predlagatelj je na prijedlog Državnog odvjetništva RH te potrebe sankcioniranja svakog protuzakonitog gradenja propisao novo kazneno djelo protuzakonita gradnja u 252.a s obzirom na cinjenicu da je protuzakonita gradnja, posebice u zašticenim podrucjima takva da prijete devastacija tih podrucja, a zaštitu navedenih vrijednosti nije moguće osigurati putem upravnog ili prekršajnog postupka.

S obzirom na posebnu aktualnu pogibeljnost i enormne štete koje nastaju za gospodarske resurse i okoliš predlaže se novo kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga u clanku 261a. kojim se inkriminira nepropisno ili protivno odlukama državnih tijela eksploatiranje rudnog blaga, s time da rudno blago cine mineralne sirovine definirane u Zakonu o rudarstvu. Ako se takva eksploatacija cini u posebno zašticenom podrucju prirode ili radi pribavljanja imovinske koristi, odnosno u slucaju prouzrocenja vecih šteta propisane su i oštrije kazne, kao i obvezno oduzimanje predmeta koji su korišteni za pocinjenje djela ili koji su nastali djelom, a s obzirom na zapriječenu kaznu kažnjiv je i pokušaj osnovnog oblika ovog kaznenog djela iz stavka 1. Zbog posebne pogibeljnosti organiziranog kriminaliteta, predlagatelj je iz razloga pooštrenja kaznenopravne represije povisio propisane kazne kod kaznenog djela dogovora za pocinjenje kaznenog djela iz clanka 332. te udruživanja za pocinjenje kaznenih djela iz clanka 333. kao temeljnog kaznenog djela organiziranog kriminaliteta.

Predlagatelj je izmijenio i one odredbe važećeg Kaznenog zakona koje je bilo potrebno radi usuglašavanja sa relevantnim odredbama Zakona o prekršajima, Zakona o pomilovanju, Zakona o državnom odvjetništvu, Zakona o pravobranitelju za djecu, Zakona o ravnopravnosti spolova i Zakona o zaštiti svjedoka. Zbog toga su na odgovarajuci nacin promijenjene odredbe canka 63., 81., 89., 140., 305.a i 309. KZ.

Prilikom ocjene predloženih promjena treba uzeti u obzir da je oblikujuci tekst ovog nacra Radna skupina uzela u obzir sve predložene promjene u Zakonu o izmjenama i dopunama koje su raspravljane u Hrvatskom saboru, zaključke pojedinih saborskih odbora, fonogram sa prvog i drugog citanja o Zakonu o izmjenama i dopunama iz 2003. koji je ukinut, stajališta druge interkatedarske sjednice pravnih fakulteta, održane u listopadu 2002. godine u Osijeku, referate i

raspravu sa XVI. Savjetovanja Udruženja za kazneno pravo i praksu o Zakonu o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, održanog u Opatiji, 3. do 6. prosinca 2003., zatražene i primljene izvještaje Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva za europske integracije, te druge pismene i usmene prijedloge u tijeku rasprave o nacrtu ovog Prijedloga.

II. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

Uz članak 1:

Kao nezastariva kaznena djela u zakonodavstvu Republike Hrvatske propisana su u stavku 2. članka 18. KZ izricito označena pojedina kaznena djela među kojima je bilo potrebno dodati kazneno djelo zločin protiv čovječnosti propisano novim člankom 157.a KZ.

Uz članak 2:

U članku 24. KZ koji propisuje nezastarivost izvršenja kazne, među taksativno nabrojena kaznena djela predlagatelj je smatrao potrebnim dodati i kazneno djelo zločin protiv čovječnosti propisano novim člankom 157.a KZ.

Uz članak 3:

Odredba o krivnji glavnog urednika i drugih osoba navedenih u čl. 48. KZ, kada se radi o kaznenim djelima počinjenih u sredstvima javnog priopćavanja, u teoriji i u praksi izazivala je opravdane kritike prvenstveno zbog toga jer se u suštini radi o kaznenoj odgovornosti koja se "prenosi" sa osobe počinitelja na neku drugu osobu kod koje ne postoje elementi krivnje za počinjenje tog kaznenog djela drugog počinitelja. Tzv. kaskadna odgovornost temelji se na pojmu objektivne kaznene odgovornosti koju treba u suvremenom kaznenom pravu izbjegavati. Budući da se čl. 48. mogao primijeniti u najvećem broju slučajeva za kaznena djela protiv časti i ugleda i to osobito klevete putem sredstava javnog priopćavanja smatra se da je ukidanje toga članka ujedno i približavanje preporukama koje za kaznena djela klevete i uvrede putem medija smatraju dovoljnom građanskopravnu odgovornost za naknadu štete koja je počinjena takvim ponašanjem. Stoga, ovom promjenom hrvatskog kaznenog zakonodavstva ono se osuvremenjuje uz istovremenu napomenu da mogućnost naknade štete u građanskopravnom postupku tužbom prema glavnom uredniku i drugim osobama navedenim u čl. 48. KZ ostaje izvan kaznenopravne represije kao zaštita građanskih prava i sloboda u pravnom sustavu Republike Hrvatske. Naknada štete u građanskoj parnici temelji se na čl. 20. st. 3. Zakona o medijima («Narodne novine», broj 163/03) koji glasi:

ODGOVORNOST NAKLADNIKA ZA NAKNADU ŠTETE

Članak 20.

(1) Nakladnik koji informacijom objavljenom u mediju prouzroci drugome štetu dužan ju je naknaditi, izuzev u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

(2) Na utvrđivanje odgovornosti za naknadu štete primjenjuju se propisi o obveznim odnosima, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(3) Nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta učinjena:

- vjerno izvješće s rasprave na sjednici tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti ili na javnom skupu ili je prenesena iz akta tijela zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti, a njezin smisao nije promijenjen uredničkom obradom,
- objavljena unutar autoriziranog intervjua,
- utemeljena na točnim činjenicama ili na činjenicama za koje je autor imao osnovani razlog povjerovati da su točne i poduzeo je sve potrebne mjere za provjeru njihove točnosti, a postojalo je opravdano zanimanje javnosti za objavu te informacije i ako je postupano u dobroj vjeri,
- fotografija oštećenika snimljena na javnome mjestu ili je fotografija oštećenika snimljena uz njegovo znanje i pristanak radi objavljivanja, a oštećenik nije zabranio objavljivanje, odnosno ograničio pravo autora fotografije na iskorištavanje djela,
- točna, a iz okolnosti slučaja proizlazi da je novinar u dobroj vjeri zaključio da se oštećenik slaže s njezinim

objavljivanjem,

– proizašla iz vrijednosnih sudova autora cije je objavljivanje bilo u javnom interesu i ako je ta informacija dana u dobroj vjeri.

(4) Stavak 3. ovoga članka ne odnosi se na osobne podatke kojih je tajnost propisana zakonom, na informacije o maloljetnim osobama, te informacije prikupljene na nezakonit način.

(5) Postojanje pretpostavki odgovornosti za štetu dokazuje tužitelj, dok postojanje pretpostavki za oslobodenje od odgovornosti za štetu iz stavka 3. ovoga članka dokazuje tuženik.

(6) Ako je informacija autorizirana, a pojedini dijelovi sadrže očevidne uvrede ili klevete, autorizacija ne isključuje i solidarnu odgovornost nakladnika i glavnog urednika, ukoliko nisu postupali u dobroj vjeri.

Uz članak 4:

Stavak 2. članka 63. KZ usuglašava se s novim Zakonom o prekršajima od 11. srpnja 2002. (Narodne novine, br. 88/2002). Kako su prema odredbi članka 266. stavka 2. toga zakona privredni prijestupi postali prekršaji, valjalo ih je ispustiti iz teksta stavka 2. Umjesto “kazne oduzimanja slobode” koju Zakon o prekršajima ne poznaje valjalo je navesti kaznu zatvora, a pored novčane kazne i globu koja se prema tom zakonu može izreći za prekršaj.

Stavak 3. također se usuglašava s navedenim zakonom, a predloženi izricaj jasnije je određen od dosadašnjeg.

Uz članak 5:

Novom točkom e) u članku 71. KZ u postojećem katalogu posebnih obveza uz zaštitni nadzor, dodaje se nova posebna obveza kao primjerenija za počinitelje koji su kazneno djelo počinili pod odlučujućim djelovanjem droge ili alkohola, od bezuvjetnog kažnjavanja.

Uz članak 6:

Naziv i tekst članka 81. KZ usuglašava se s odredbom članka 266. stavka 2. novog Zakona o prekršajima od 11. srpnja 2002. (Narodne novine, br. 88/2002) prema kojoj su privredni prijestupi postali prekršaji.

Uz članak 7:

Izmjena stavka 3. u članku 82. prema kojoj se imovinska korist ne može oduzeti od treće osobe koja ju je stekla u dobroj vjeri predstavlja usuglašavanje s odredbom članka 12. stavka 8. Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (NN, MU 14/02) koji glasi:

Članak 12.

ODUZIMANJE I PRIVREMENO ODUZIMANJE

1. Države članice donijet će, maksimalno u okviru svojih domaćih pravnih sustava, mjere koje su nužne da bi omogućile oduzimanje.

(a) koristi od kaznenih djela utvrđenih ovom Konvencijom ili imovine čija vrijednost odgovara toj koristi;

(b) imovine, predmeta ili drugih sredstava koja su korištena ili su se namjeravala koristiti u počinjenju kaznenih djela utvrđenih ovom Konvencijom.

2. Države članice donijet će mjere koje su nužne da bi se omogućila identifikacija, procjena, zamrzavanje ili privremeno oduzimanje bilo kojeg predmeta iz stavka 1. ovog članka u svrhu moguće oduzimanja.

3. Ako je korist od kaznenog djela djelomično ili u cijelosti zamijenjena ili konvertirana u drugu vrstu imovine, te imovina podliježe mjerama iz ovog članka umjesto primarne koristi.

4. Ako je korist od kaznenog djela izmiješana s imovinom stečenom na zakonit način, ta će imovina, bez utjecaja

na ovlast glede zamrzavanja ili privremenog oduzimanja, biti predmetom oduzimanja do procijenjene vrijednosti izmiješane koristi.

5. Dohodak ili druge prednosti dobivene od koristi od kaznenog djela, ili imovine u koju je transformirana ili konvertirana korist od kaznenog djela, ili od imovine s kojom je izmiješana korist koja je rezultat kaznenog djela, također će biti predmetom mjera iz ovog članka, na isti način i u istom omjeru kao i u korist od kaznenog djela.

6. U svrhe ovog članka i članka 13. svaka država stranka ovlastit će svoje sudove ili druga nadležna tijela da nalože dostupnost ili pljenidbu bankovne, financijske ili komercijalne evidencije. Države stranke neće odustati od postupanja u skladu s odredbama ovog stavka zbog povjerljivosti podataka banke.

7. Države stranke mogu razmotriti mogućnost zahtijevanja da počinitelj dokaže zakonito porijeklo koristi koja je rezultat kaznenog djela ili druge imovine koja podliježe oduzimanju, pod uvjetom da je takav zahtjev u skladu s nacelima njihova domaćeg prava i s prirodom sudskih i drugih postupaka.

8. Odredbe ovoga članka neće se tumačiti na štetu prava trećih osoba stečenih u dobroj vjeri.

9. Ništa iz ovog članka neće utjecati na nacelo da mjere na koje se odnosi moraju biti definirane i provedene u skladu i prema odredbama domaćeg zakonodavstva države stranke.

Uz članak 8:

Sigurnosne mjere nerijetko traju i nakon proteka roka iz članka 85. st. 5. KZ za nastup rehabilitacije po sili zakona. Obzirom da se nakon što nastupi rehabilitacija po sili zakona počinitelj kaznenog djela smatra neosudivanim i da je zabranjena svaka uporaba podataka o građaninu kao počinitelju kaznenog djela, tijelo nadležno za vođenje kaznene evidencije nakon nastupa rehabilitacije ne bi smjelo nikome dostaviti podatak niti o izrecenoj sigurnosnoj mjeri, a zbog čega se ona u praksi često ne bi mogla provesti. (Osobito ukoliko bi se podaci o osuđivanosti nakon nastupa rehabilitacije i izdvajali iz kaznene evidencije, a što bi bilo poželjno obzirom na prihvacen model potpune rehabilitacije.)

Svrha sigurnosnih mjera je da se njihovom primjenom otklanjaju uvjeti koji omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela. Navedena svrha podrazumijeva određenu opasnost koja proizlazi i iz same ličnosti počinitelja, a dokle god se smatra da ona postoji rehabilitacija kao takova gubi svoj osnovni smisao. Naime, novim hrvatskim kaznenim pravom prihvacen je model potpune rehabilitacije koja omogućava realizaciju koncepta o povjerenju u čovjeka, tj. da se bez obzira na njegovo kriminalno ponašanje može očekivati njegova potpuna reintegracija u društvo u kojem ima sva prava slobodnog građanina. Za vrijeme trajanja sigurnosne mjere ne može se govoriti o povjerenju u čovjeka a također se niti ne očekuje njegova potpuna reintegracija u društvo, dakle smatra se da postoji opasnost da ponovno počinio novo kazneno djelo. Uz to, za vrijeme trajanja sigurnosne mjere osuđenik se barem u odnosu na ograničenja koja su mu nametnuta sigurnosnom mjerom, ne može smatrati neosudivanim osobom, a utoliko niti nema sva prava i slobode kao osoba koja nije počinila kazneno djelo.

Obzirom na navedeno, predlaže se da rehabilitacija ne bi trebala nastupiti za vrijeme trajanja sigurnosne mjere, ne samo zbog njene ponekad onemogućene primjene nakon nastupa rehabilitacije, već i zbog kontradiktornosti suština jednog i drugog instituta.

Uz članak 9:

Odredba čl. 88. KZ usuglašava se s čl. 2. st. 1. Zakona o pomilovanju (NN 175/03) koji je stupio na snagu 1. prosinca 2003. i koji glasi:

«Pomilovanjem se poimence određenoj osobi daje potpuni ili djelomicni oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrecena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, daje se prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti ili protjerivanje stranca iz zemlje.»

Uz članak 10:

Izmjene u članku 89. stavku 3. proizlaze iz usuglašavanja KZ s Ustavom Republike Hrvatske, pozitivnim pravnim propisima i relevantnim konvencijskim pravom. Pojam "službene osobe" uskladuje se s kategorijama službenih osoba koje su propisane Zakonom o državnom odvjetništvu, Zakonom o ravnopravnosti spolova, Zakonom o pravobranitelju za djecu, te s **Dodatnim protokolom uz Kaznenopravnu konvenciju o korupciji** koji je Republika Hrvatska potpisala i koji propisuje obvezu država stranaka na inkriminiranje aktivne i pasivne korupcije domaćih i stranih sudaca porotnika i domaćih i stranih arbitara. U tom je dijelu kategorijama osoba koje se smatraju službenim osobama u smislu čl. 89. stavak 3. pridodan i "domaći arbitar". Kod kaznenih djela koja je Republika Hrvatska obvezna kažnjavati po međunarodnom pravu (npr. čl. 343., 347. i 348. KZ) nadopunjen je pojam "službene osobe" kategorijama "strani sudac porotnik i strani arbitar".

Izmjena članka 89. stavak 4. izvršena je radi uskladivanja Kaznenog zakona sa važećim odredbama članka 3. i 4. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (»NN«, broj 33/02, 58/02).

U članku 89. stavak 19. provedene su izmjene radi uskladivanja KZ s važećim izbornim zakonodavstvom RH i to Zakonom o izboru zastupnika u Hrvatski sabor i Zakonom i izborima u predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U članku 89. stavak 22. i 23. provedene su izmjene radi uskladivanja hrvatskog kaznenog zakonodavstva s konvencijskim obvezama posebno **Konvencijom Ujedinjenih naroda o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu** (NN, MU 14/02) i to čl. 2. i 5. koji glase:

Članak 2.

Upotreba izraza

U svrhe ove Konvencije:

(a) »Organizirana zločinacka grupa« znaci strukturiranu grupu od tri ili više osoba, koja postoji tijekom određenog razdoblja i djeluje složno s ciljem pocinjenja jednog ili više teških kaznenih djela ili kaznenih djela utvrđenih na temelju ove Konvencije, a u svrhu izravnog ili neizravnog stjecanja financijske ili druge materijalne koristi;

(b) »Teško kazneno djelo« znaci ponašanje koje predstavlja kazneno djelo kažnjivo maksimalnim lišavanjem slobode u trajanju od najmanje četiri godine ili težom kaznom;

(c) »Strukturirana grupa« znaci grupu koja nije slučajno okupljena radi neposrednog pocinjenja kaznenog djela i koja ne treba imati formalno utvrđene uloge svojih članova, trajnost članstva ili razradenu strukturu;

Članak 5.

Inkriminiranje sudjelovanja u organiziranoj zločinackoj grupi

1. Svaka država stranka donijet će zakonodavne i druge mjere koje su potrebne da bi utvrdila kao kaznena djela, kad su pocinjena namjerno:

(a) jednu ili obje sljedeće radnje kao kaznena djela koja se razlikuju od onih koja uključuju pokušaj ili dovršenje zločinacke aktivnosti:

(i) dogovor s jednom ili više drugih osoba da se pocini teško kazneno djelo u svrhu koja se izravno ili neizravno odnosi na stjecanje financijske ili druge materijalne koristi, i kada to zahtjeva domaće pravo, uključuje radnju koju je poduzeo jedan od sudionika radi izvršavanja dogovora ili uključuje organiziranu zločinacku grupu;

(ii) radnja osobe koja, znajući za cilj ili općenitu zločinacku aktivnost organizirane zločinacke grupe ili njezinu namjeru da pocini predmetna kaznena djela, aktivno sudjeluje u:

a. zločinackim aktivnostima organizirane zločinacke grupe;

b. drugim aktivnostima organizirane zločinacke grupe, znajući da će njezino sudjelovanje doprinijeti ostvarivanju gore opisanog zločinackog cilja;

(b) organiziranje, upucivanje na, pomaganje pri, poticanje na, olakšavanje ili savjetovanje radi počinjenja teškog kaznenog djela koje uključuje organiziranu zločinacku grupu.

2. Znanje, namjera, cilj, svrha ili dogovor iz stavka 1. ovog clanka može se izvesti iz objektivnih cinjenicnih okolnosti.

3. Države stranke cijje domace pravo zahtijeva ukljucenost organizirane zlocinacke grupe u svrhu počinjenja kaznenih djela utvrdenih na temelju stavka 1. (a) (i) ovog clanka, osigurat ce da njihovo domace pravo obuhvaca sve teške zlocine koji uključuju organizirane zločinacke grupe. Te države stranke, kao i države stranke cijje domace pravo zahtijeva radnju radi izvršenja dogovora u svrhu počinjenja kaznenih djela utvrdenih na temelju stavka 1. (a) (i) ovog clanka, dužne su obavijestiti o tome glavnog tajnika Ujedinjenih naroda u trenutku potpisivanja Konvencije ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu Konvenciji.

Prema izmijenjenom stavku 23. clanka 89. KZ, a s obzirom na cl. 2. **Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta** (NN, MU 14/02), "strukturirano udruženje" jest udruženje koje nije slucajno okupljeno radi neposrednog počinjenja kaznenog djela i koja ne treba imati formalno utvrđene uloge svojih clanova, trajnost clanstva ili razradenu strukturu.

Novi stavak 31. u clanku 89. KZ koji određuje pojam "racunalni sustav" predlaže se radi uskladivanja hrvatskog kaznenog prava s preuzetim medunarodnopravnim obvezama i to cl. 1a. **Konvencije o kibernetickom kriminalu** (NN, MU 9/02) koji glasi:

a. izraz »racunalni sustav« oznacava svaku napravu ili skupinu medusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovu programa automatski obraduju podatke;

Novi stavak 32. u clanku 89. KZ koji određuje pojam "racunalni podatak" predlaže se radi uskladivanja hrvatskog kaznenog prava s preuzetim medunarodnopravnim obvezama i to cl. 1b. **Konvencije o kibernetickom kriminalu** (NN, MU 9/02) koji glasi:

b. izraz »racunalni podaci« oznacava svako iskazivanje cinjenica, informacija ili koncepata u obliku prikladnom za obradu u racunalnom sustavu, uključujući i program koji je u stanju prouzrociti da racunalni sustav izvrši određenu funkciju;

Novi stavak 33. u clanku 89. KZ koji određuje pojam «racunalni program» predlaže se radi uskladivanja hrvatskog kaznenog prava s preuzetim medunarodnim obvezama.

Novi stavak 34. u clanku 89. KZ koji određuje pojam "genetski istovjetno ljudsko bice" predlaže se radi uskladivanja hrvatskog kaznenog prava s preuzetim medunarodnopravnim obvezama i to cl. 1. para 2. **Dodatnog protokola uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bica u pogledu primjene biologije i medicine o zabrani kloniranja ljudskih bica** (NN, MU 13/2003) koji glasi:

2. U svrhu primjene ovoga clanka, termin ljudsko bice »genetski istovjetno« drugom ljudskom bicu znaci ljudsko bice koje s drugim dijeli isti set gena stanicne jezgre.

Novi stavak 34. u clanku 89. koji određuje pojam "placenic" predlaže se radi uskladivanja hrvatskog kaznenog prava s preuzetim medunarodnopravnim obvezama i to clankom 1. **Medunarodne konvencije protiv novacenja, korištenja, placanja i osposobljavanja placenika** (NN, MU 12/99) koji glasi:

Clanak 1.

U smislu ove Konvencije,

1. placenic je osoba:

(a) koja je posebno novacena lokalno ili u inozemstvu kako bi se borila u oružanom sukobu;

(b) koja je motivirana da sudjeluje u neprijateljstvima nošena željom za osobnim dobitkom, a strana u sukobu ili netko u njeno ime joj je obecao materijalnu naknadu koja znatno prelazi razinu naknade koja je obecana ili se placa borbama slicnog cina i zvanja u oružanim postrojbama te strane;

(c) koja nije državljani strane u sukobu niti živi na podrucju koje nadzire strana u sukobu;

- (d) koja nije pripadnik oružanih snaga strane u sukobu; i
 - (e) koju nije poslala država koja nije strana u sukobu kao službenog pripadnika svojih oružanih snaga.
2. Placenic je također svaka osoba koja je u bilo kojim drugim okolnostima:
- (a) posebno unovacena lokalno ili u inozemstvu radi sudjelovanja u zajedničkom cinu nasilja koje je usmjereno na:
 - (i) rušenje vlade ili na neki drugi način podriivanje ustavnog poretka države; ili
 - (ii) podriivanje teritorijalne cjelovitosti države;
 - (b) motivirana da u tomu sudjeluje nošena željom za pozamašnim osobnim dobitkom, a potaknuta na to obećanjem ili isplatom materijalne naknade;
 - (c) nije državljanin niti živi u državi protiv koje je takvo djelo usmjereno;
 - (d) nije poslana po službenoj dužnosti od strane države; i
 - (e) nije pripadnik oružanih snaga države na cijem se području poduzima akcija.

Uz članak 11:

Novim člankom 97.a propisuje se kazneno djelo koje se odnosi na zabrane iz međunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Naziv i sadržaj kaznenog djela: **ZABRANA KLONIRANJA LJUDSKOG BICA** preuzeti su iz čl. 1. **Dodatnog protokola uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bica u pogledu primjene biologije i medicine o zabrani kloniranja ljudskih bica** (NN, MU 13/2003) koji glasi:

Članak 1.

1. Zabranjen je svaki postupak namijenjen stvaranju ljudskog bica genetski istovjetnog drugom ljudskom bica, bilo živom ili mrtvom.

2. U svrhu primjene ovoga članka, termin ljudsko bice »genetski istovjetno« drugom ljudskom bica znaci ljudsko bice koje s drugim dijeli isti set gena stanične jezgre.

Znanstveni napredak na polju kloniranja sisavaca, posebice putem diobe zametka i prijenosa jezgre uz uvažavanje činjenice da kloniranje ljudskih bica može postati tehnički moguće, upućuje na potrebu da se u nacionalnom zakonodavstvu takvi postupci, a temeljem preuzetih međunarodnih obveza, predvide kao kaznena djela. Uporaba ljudskih bica u namjernom stvaranju genetski istovjetnih bica suprotna je ljudskom dostojanstvu i predstavlja zlouporabu biologije i medicine i ugrožava dostojanstvo i identitet svih ljudskih bica. Zabrana kloniranja ljudskih bica, međutim, kao jedna od najtežih i najopasnijih zlouporaba medicine, ne znaci ujedno i zabranu bilo kakvih manipulacija odnosno kloniranja stanica i tkiva za potrebe medicinskih istraživanja ili u terapijske svrhe.

Uz članak 12:

Novom odredbom članka 125. stavka 3. propisan je kvalificirani oblik otmice kod kojeg je iz nehaja prouzročena smrt žrtve kaznenog djela otmice. Time je za opći oblik kaznenog djela uvedena kvalifikatorna okolnost koja već postoji u članku 171. stavku 3. Za ostala kaznena djela počinjena prilikom otmice primjenjuju se postojeće odredbe o stjecaju.

Uz članak 13:

U stavku 2. članka 131. brisan je dio teksta jer je isti sadržan u izmijenjenoj odredbi članka 223. stavka 4.

Uz članak 14:

Članak 140. usuglašava se s pozitivnim pravnim propisima radi osiguravanja kaznenopravne zaštite najviših državnih dužnosnika koji su obuhvaćeni sljedećim zakonima:

- Zakonom o državnom odvjetništvu
- Zakonom o ravnopravnosti spolova
- Zakonom o pravobranitelju za djecu.

Uz članak 15:

U članku 157. provedeno je gramatičko i jezično uređenje teksta.

Uz članak 16:

Novim člankom 157.a propisuje se kazneno djelo koje se odnosi na zabrane iz međunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Naziv i sadržaj kaznenog djela: ZLOCIN PROTIV COVJECNOSTI preuzeti su iz cl. 7. **Rimskog statuta Medunarodnoga kaznenog suda** (NN, MU 5/2001) koji glasi:

Članak 7.

ZLOCINI PROTIV COVJECNOSTI

(1) Za svrhe ovoga Statuta, izraz "zlocin protiv covjecnosti" znaci bilo koje od niže opisanih djela, pocinjnih u sklopu širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv nekog civilnog stanovništva, uz znanje o tome napadu, kao što je:

- (a) ubojstvo;
- (b) istrebljenje;
- (c) porobljivanje;
- (d) protjerivanje ili prisilni premještaj stanovništva;
- (e) zatocenje ili drugo ozbiljno oduzimanje osobne slobode suprotno temeljnim pravilima medunarodnog prava;
- (f) mucenje;
- (g) silovanje, seksualno ropstvo, prisilna prostitucija, prisilna trudnoca, prisilna sterilizacija ili bilo koji drugi oblik seksualnog nasilja usporedive težine;
- (h) proganjanje bilo koje odredive skupine ili zajednice na politickoj, rasnoj, nacionalnoj, etnickoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj - kako je određeno u stavku 3. ovoga članka - ili drugoj osnovi koja se općenito prema međunarodnom pravu smatra nedopustivom, pocinjeno u svezi s bilo kojom radnjom opisanom u ovome stavku ili s bilo kojim kaznenim djelom u nadležnosti Suda;
- (i) prisilno nestajanje osoba;
- (j) zlocin apartheida;
- (k) ostala necovjecna djela slicne naravi kojima se namjerno uzrokuje teška patnja, teška ozljeda odnosno povreda duševnog ili tjelesnog zdravlja.

(2) Za svrhe stavka 1. ovoga članka:

- (a) izraz "napad usmjeren protiv civilnog stanovništva" znaci ponašanje koje uključuje višestruko cinjenje djela navedenih u stavku 1. ovoga članka protiv nekog civilnog stanovništva, na temelju ili u cilju državne politike ili politike neke organizacije da se takav napad pocini;
- (b) izraz "istrebljenje" uključuje namjerno nametanje životnih uvjeta kojima se, među ostalim, uskracuje pristup hrani i lijekovima, sracunato da dovede do uništenja dijela nekog stanovništva;
- (c) izraz "porobljivanje" znaci vršenje pojedine ili svih ovlasti koje proizlaze iz prava vlasništva nad nekom osobom i uključuje vršenje takve ovlasti u trgovini osobama, poglavito ženama i djecom;
- (d) izraz "protjerivanje ili prisilni premještaj stanovništva" znaci prisilno premještanje odnosnih osoba putem izгона ili drugih prisilnih mjera sa područja na kojemu zakonito borave a bez osnova predviđenih međunarodnim pravom;
- (e) izraz "mucenje" znaci namjerno nanošenje teške boli ili patnje, bilo fizicke ili duševne, osobi kojoj je oduzeta sloboda ili koja je pod nadzorom optuženika osim onoga koje predstavlja bol ili patnju nastalu, sadržanu ili posljednicu samo izvršavanju kakve zakonite kazne;

- (f) izraz "prisilna trudnoća" znači nezakonito zatocenje žene koja je nasilno zatrudnjela, u namjeri uticanja na etnički sastav nekog stanovništva ili cinjenja drugih teških povreda međunarodnog prava. Ova definicija ne može se tumačiti na bilo koji način kojim bi se utjecalo na nacionalne zakone koji se odnose na trudnoću;
- (g) izraz "proganjanje" znači namjerno ili teško oduzimanje temeljnih prava, protivno međunarodnom pravu, motivirano identitetom skupine ili zajednice;
- (h) izraz "zločin apartheida" znači necovjerna djela naravi slične djelima opisanim u stavku 1. ovoga članka, počinjena u okviru institucionaliziranog režima sustavnog potlacivanja i dominacije jedne rase skupine nad drugom rasnom skupinom ili skupinama i u namjeri održavanja takvog režima;
- (i) izraz "prisilno nestajanje osoba" znači uhićivanje, pritvaranje ili otimanje osoba od strane ili s dopuštenjem, potporom ili pristankom države ili političke organizacije popraćeno odbijanjem priznanja takvog oduzimanja slobode ili uskracanjem obavijesti o sudbini ili smještaju tih osoba, s namjerom da im se uskrati pravna zaštita tijekom duljeg vremenskog razdoblja.
- (3) Za svrhe ovoga Statuta podrazumijeva se da izraz "spol" označava oba spola, muški i ženski, u kontekstu njihovih društvenih uloga i razlika. Izraz "spol" nema drugog značenja osim gore navedenog.

Statut MKS (za razliku od statuta *ad hoc* međunarodnih sudova za bivšu SFRJ i za Ruandu) je međunarodni ugovor koji je nastao ugovornom voljom država stranaka. To znači da se na njega primjenjuje članak 134. Ustava Republike Hrvatske koji propisuje da «međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona». Odredbe tih ugovora mogu se mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na način koji su u njima utvrđeni, ili suglasno općim pravilima međunarodnog prava. Temeljem te ustavne odredbe ne postoje pravne zapreke za izravnu primjenu Statuta MKS, dakle i bez donošenja posebnih implementacijskih propisa. Tome u prilog govori i činjenica da ratifikacijom Statuta MKS Hrvatska nije preuzela obvezu mijenjati svoje kazneno zakonodavstvo pa tako niti u segmentu materijalnog kaznenog prava, već samo obvezu suradivati sa Sudom u onim situacijama u kojima on provodi postupak za kaznena djela iz svoje nadležnosti.

Međutim, sukladno načelu komplementarnosti prema kojem načelni prioritet ima domaći kazneno pravosuđe (koje i nakon ratifikacije Statuta MKS postupuje po nacionalnom pravu), MKS može preuzeti postupak od nacionalnih sudova ako se uvjeri da kod njih nema volje za kazneno progon (čl. 17) odnosno da ponovno sudi ako nije zadovoljan odlukom nacionalnog suda (čl. 20.). Stoga je važno anticipirati sve praznine kako u materijalnom tako i u procesnom pravu i sadržaj unutarnjeg prava uskladiti sa Statutom MKS kako bi se osigurala sudbenost domaćih sudova i zadržao njihov prioritet u odnosu na MKS i to osobito u onim situacijama u kojima države imaju konkretan interes za kažnjavanjem (djelo je počinjeno na teritoriju te države, žrtve su njezini državljani i sl.). Kako se «nedostatak volje ili sposobnosti za kazneno progon» može tumačiti vrlo široko i još je neizvjesno koje će kriterije MKS u tom smislu usvojiti, vrlo je važno u unutarnjem pravu, materijalnom i procesnom, na normativnoj razini osigurati sve potrebne mehanizme kako bi se u praksi načelni prioritet domaćeg kaznenog pravosuđa uistinu i realizirao. Da bi mogla osigurati prioritet nacionalnog kaznenog pravosuđa koji proizlazi iz komplementarnosti, svaka država stranka mora svoje materijalno kazneno pravo tako urediti da međunarodne zločine predviđene u Rimskom statutu može kazneno progoniti i prema vlastitom pravu.

Uz članak 17:

Sukladno načelu komplementarnosti, čl. 158. usklađen je s čl. 8. **Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda** (NN, MU 5/2001) koji glasi:

Članak 8. RATNI ZLOČINI

- (1) Sud je nadležan za ratne zločine posebice kada su počinjeni kao dio plana ili politike ili kao dio masovnog cinjenja takvih kaznenih djela.
- (2) Za svrhe ovoga Statuta izraz "ratni zločini" znači:

- (a) Teške povrede Ženevskih konvencija od 12. kolovoza 1949. to jest, bilo koje od sljedećih djela protiv osoba ili imovine zaštićenih odredbama mjerodavne Ženevske konvencije:
- (i) namjerno ubojstvo;
 - (ii) mucenje ili necovjerno postupanje, uljucujuci biološke pokuse;
 - (iii) namjerno nanošenje velike patnje, teške ozljede ili narušavanja zdravlja;
 - (iv) opsežno uništavanje i oduzimanje imovine koje nije opravdano vojnim potrebama i koje je provedeno nezakonito i samovoljno;
 - (v) prisiljavanje ratnog zarobljenika ili druge zaštićene osobe na službu u postrojbama neprijateljske sile;
 - (vi) namjerno uskracivanje prava ratnom zarobljeniku ili drugoj zaštićenoj osobi na pravicu i redovan postupak;
 - (vii) nezakonito protjerivanje premještaj ili nezakonito držanje u zatoceništvu;
 - (viii) uzimanje talaca.
- (b) Druge teške povrede zakona i obicaja primjenjivih u međunarodnom oružanom sukobu u uspostavljenim okvirima međunarodnog prava, to jest, svako od sljedećih djela:
- (i) namjerno usmjeravanje napada protiv civilnog stanovništva kao takvog ili protiv pojedinih civila koji ne sudjeluju izravno u neprijateljstvima;
 - (ii) namjerno usmjeravanje napada protiv civilnih objekata odnosno objekata koji nisu vojni ciljevi;
 - (iii) namjerno usmjeravanje napada protiv osoba, uređaja, materijala, jedinica ili vozila uključenih u humanitarnu pomoc ili misiju održavanja mira sukladnu Povelji Ujedinjenih naroda, tako dugo dok oni imaju pravo na zaštitu civila ili civilnih objekata prema odredbama međunarodnog ratnog prava;
 - (iv) namjerno pokretanje napada sa znanjem da ce takav napad uzgredno dovesti do smrti ili ozljeda civila ili štete na civilnim objektima ili do teške, dugoročne i opsežne štete u prirodnom okolišu koja bi ocito bila prevelika u odnosu na očekivani konkretan i izravan vojni dobitak;
 - (v) napadanje ili bombardiranje, bilo kojim sredstvima, gradova, sela, naselja ili zgrada koji su nebranjani i ne predstavljaju vojne ciljeve;
 - (vi) ubijanje ili ranjavanje borca koji se predao na milost, nakon što je položio oružje ili ostao bez sredstava za obranu;
 - (vii) nepravilna uporaba zastave primirja, zastave ili vojnog znakovlja i odore neprijatelja ili Ujedinjenih naroda, kao i posebnih znakova Ženevskih konvencija, zbog koje je došlo do pogibije ili teških ozljeda;
 - (viii) premještanje, izravno ili posredno, dijelova vlastitog civilnog stanovništva na okupirano područje od strane okupatorske sile, ili deportacija ili premještaj citavog stanovništva okupiranog područja ili jednog njegovog dijela, unutar toga područja ili izvan njega;
 - (ix) namjerno usmjeravanje napada protiv zgrada posvećenih vjeri, obrazovanju, umjetnosti, znanosti ili karitativnim svrhama, protiv povijesnih spomenika, bolnica i mjesta na kojima se prikupljaju bolesni i ranjeni, pod uvjetom da nisu vojni ciljevi;
 - (x) podvrgavanje osoba koje su bile u vlasti protivničke strane tjelesnom sakacenju ili medicinskim ili znanstvenim pokusima bilo koje vrste koji nisu opravdani medicinskim, zubarskim ili bolničkim tretmanom osoba o kojima je riječ te koji se ne izvode u njihovom interesu a dovode do smrti ili ozbiljne opasnosti po zdravlje takve osobe ili osoba;
 - (xi) podmuklo ubijanje ili ranjavanje pripadnika neprijateljske nacije ili vojske;
 - (xii) proglašavanje da se protivniku neće dati nikakva milost;
 - (xiii) uništavanje ili oduzimanje neprijateljske imovine osim ako je ono izricito nužno zbog ratnih potreba;
 - (xiv) proglašenje prava i radnji državljana neprijateljske strane zabranjenim, suspendiranim ili nedopuštenim u sudskom postupku;
 - (xv) prisiljavanje državljana neprijateljske strane da sudjeluju u ratnim operacijama usmjerenim protiv vlastite zemlje čak i ako su bili u službi zaracene strane prije početka rata;
 - (xvi) pljackanje gradova ili mjesta, čak i kada su zauzeti napadom;
 - (xvii) uporaba otrova ili otrovnog oružja;
 - (xviii) uporaba otrovnih plinova, plinova zagušljivaca ili drugih plinova te svih slicnih tekucina, tvari ili naprava;
 - (xix) uporaba metaka koji se u ljudskom tijelu lako šire ili zatupljuju, poput onih s tvrdom košuljicom koja ne prekriva u cijelosti jezgru ili je zarezana;
 - (xx) uporaba oružja projektila, materijala i drugog nacina ratovanja koji po svojoj prirodi nanosi suviše ozljede ili nepotrebne patnje ili kojemu je svojstvo da protivno međunarodnom ratnom pravu ne cini razliku između vojnih i civilnih ciljeva, ukoliko je takvo oružje, materijal ili nacin ratovanja predmet sveobuhvatne zabrane te uključen dopunskim amandmanom u dodatak ovoga Statuta sukladno odredbama clanka 121 i 123;
 - (xxi) skrnavljenje osobnog dostojanstva, posebice ponižavajući i degradirajući postupci;
 - (xxii) silovanje, spolno porobljavanje, prisiljavanje na prostituciju ili izazivanje nasilne trudnoce kako je određena clankom 7. stavak 2(f) ovoga Statuta, prisilne sterilizacije ili kojeg drugog oblika spolnog nasilja koji predstavlja tešku povredu Ženevskih konvencija;
 - (xxiii) iskorištavanje prisutnosti civila ili drugih zaštićenih osoba da se određena mjesta, područja ili vojne snage zaštite od vojnih operacija;
 - (xxiv) namjerno usmjeravanje napada na zgrade, materijal, medicinske jedinice i prijevozna sredstva te osoblje koje koristi posebne znakove Ženevskih konvencija sukladno međunarodnom pravu;
 - (xxv) namjerno pribjegavanje izgladnjivanju civila kao nacinu vođenja rata uskracivanjem sredstava nužnih za

opstanak, uključujući i namjerno otežavanje pristupa humanitarnoj pomoći, propisanoga Ženevskim konvencijama; (xxvi) novacenje djece mlade od petnaest godina u nacionalne oružane snage ili njihovo korištenje u aktivnom sudjelovanju u neprijateljstvima.

(c) U slučaju oružanog sukoba čiji značaj nije međunarodni, teške povrede članka 3. zajedničkoga za sve četiri Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. godine, to jest, svako od sljedećih djela počinjenih protiv osoba koje ne sudjeluju aktivno u neprijateljstvima, uključujući i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i one koji su izvan borbe zbog bolesti, ranjavanja, oduzimanja slobode ili kojeg drugog razloga;

(i) nasilje nad životom i tijelom, posebice ubojstvo svake vrste, sakacenje, okrutno postupanje i mucenje;

(ii) sknavljenje osobnog dostojanstva, posebice ponižavajući i degradirajući postupci;

(iii) uzimanje talaca;

(iv) izricanje presuda i izvršavanje smaknuca bez prethodno provedenog postupka i presude koju je izrekao zakoniti sud sa svim opće prihvaćenim nužnim sudbenim jamstvima.

(d) Stavak 2 (c) ovoga članka primjenjuje se na oružane sukobe čiji značaj nije međunarodni. Stoga se ne primjenjuje na slucajeve unutarnjih nereda i napetosti poput pobuna, izoliranih i povremenih nasilnih čina ili drugih djela slične prirode.

(e) Druge teške povrede prava i običaja koji se primjenjuju u oružanim sukobima čiji značaj nije međunarodni sukladno postojećem okviru međunarodnog prava, to jest, svako od sljedećih djela:

(i) namjerno usmjeravanje napada protiv civilnog stanovništva kao takvog ili protiv pojedinih civila koji ne sudjeluju izravno u neprijateljstvima;

(ii) namjerno usmjeravanje napada protiv zgrada, materijala, medicinskih jedinica i prijevoznih sredstava te osoblja koje koristi posebne znakove Ženevskih konvencija u skladu s međunarodnim pravom;

(iii) namjerno usmjeravanje napada protiv osoblja, instalacija, materijala, jedinica ili vozila uključenih u humanitarnu pomoć ili misije održavanja mira u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda tako dugo dok oni imaju pravo na zaštitu civila ili civilnih objekata prema međunarodnom ratnom pravu;

(iv) namjerno usmjeravanje napada na zgrade posvećene vjeri, obrazovanju, umjetnosti, znanosti ili karitativnim svrhama, povijesne spomenike, bolnice i mjesta gdje su smješteni bolesnici i ranjenici, pod uvjetom da ne predstavljaju vojne ciljeve;

(v) pljackanje gradova ili mjesta, čak i kada su zauzeti napadom;

(vi) silovanje, spolno porobljavanje, prisiljavanje na prostituciju ili izazivanje nasilne trudnoće kako je određena člankom 7. stavak 2(f) ovoga Statuta, prisilne sterilizacije ili kojeg drugog oblika spolnog nasilja koji predstavlja tešku povredu članka 3. zajedničkog za sve četiri Ženevske konvencije;

(vii) novacenje djece mlade od petnaest godina u oružane snage ili skupine te njihovo iskorištavanje za aktivno sudjelovanje u neprijateljstvima;

(viii) naređivanje premještanja civilnog stanovništva zbog razloga povezanih uz sukob osim ako to traži sigurnost civila ili neizbježni vojni razlog;

(ix) podmuklo ubijanje ili ranjavanje borca na neprijateljskoj strani;

(x) proglašavanje da se protivniku neće dati nikakva milost;

(xi) podvrgavanje osoba iz vlasti protivničke strane tjelesnom sakacanju ili medicinskim ili znanstvenim pokusima bilo koje vrste koji nisu opravdani medicinskim, zubarskim ili bolničkim tretmanom osoba o kojima je riječ te koji se ne izvode u njihovom interesu a dovode do smrti ili ozbiljne opasnosti po zdravlje takve osobe ili osoba;

(xii) uništavanje ili oduzimanje neprijateljske imovine osim kada je ono neizbježno zbog zahtjeva sukoba;

(f) Stavak 2(e) primjenjuje se na oružane sukobe čiji značaj nije međunarodni. Stoga se ne primjenjuje na slucajeve unutarnjih nereda i napetosti poput pobuna, izoliranih i sporadičnih nasilnih čina ili djela slične naravi. On se primjenjuje na oružane sukobe koji se odvijaju na području države u kojoj postoji dulji oružani sukob između vladinih snaga i organiziranih oružanih skupina ili između takvih skupina.

(3) Ništa u stavcima 2(c) i (d) ovoga članka ne utječe na odgovornost vlade za održavanje ili ponovnu uspostavu zakona i reda u državi ili za obranu jedinstva i teritorijalne cjelovitosti države svim legitimnim sredstvima.

Prema Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe (NN, MU 5/2002), povišena je dobna granica za novacenje djece sa petnaest na osamnaest godina.

Uz članak 18:

Novim člankom 167.a propisuje se kazneno djelo koje se odnosi na zabrane iz međunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Naziv kaznenog djela: ZAPOVJEDNA ODGOVORNOST preuzet je u skraćenom obliku iz članka 28.

Rimskog statuta Medunarodnoga kaznenog suda (NN, MU 5/2001). Obveze koje za RH proizlaze iz Rimskog statuta propisane su cl. 28. koji glasi:

Clanak 28.

ODGOVORNOST ZAPOVJEDNIKA I OSTALIH NADREĐENIH OSOBA

Pored drugih osnova kaznene odgovornosti propisanih ovim Statutom, za kaznena djela iz nadležnosti Suda:

1. Vojni zapovjednik ili osoba koja stvarno djeluje kao vojni zapovjednik kazneno odgovara za djela iz nadležnosti Suda koja su pocinile snage pod njegovim/njezinim stvarnim zapovjedništvom i nadzorom ili stvarnom vlašću i nadzorom ako je propustio/la da ispravno obavlja nadzor nad tim snagama kada:

(a) taj vojni zapovjednik ili osoba zna, ili na temelju okolnosti u to vrijeme, mora znati da te snage cine ili da se spremaju pociniti takva kaznena djela;

(b) taj vojni zapovjednik ili osoba propusti poduzeti sve nužne i razborite mjere u njegovoj/njezinoj moci kako bi spriječio ili suzbio pocinjenje takvih kaznenih djela ili ne proslijedi stvar nadležnim vlastima u cilju provođenja istrage i kaznenog progona.

2. Glede odnosa između nadređenih i podređenih koji nisu opisani u stavku 1., nadređeni kazneno odgovara za djela iz nadležnosti Suda koja su pocinili podređeni pod njegovom/njezinom stvarnom vlašću i nadzorom, kao posljedicu njegova/njezina propusta da nad njima ispravno obavlja nadzor kada:

(a) taj nadređeni zna ili svjesno zanemaruje obavijesti koje mu jasno ukazuju da podređeni cine ili se spremaju pociniti takva kaznena djela;

(b) su kaznena djela bila povezana s djelatnošću koja je bila u okviru stvarne odgovornosti i nadzora nadređenoga; i

(c) taj nadređeni propust poduzeti sve nužne i razborite mjere u njegovoj/njezinoj moci kako bi spriječio ili suzbio pocinjenje takvih kaznenih djela ili ne proslijedi stvar nadležnim vlastima u cilju provođenja istrage i kaznenog progona.

Novim clankom 167.b propisuje se kazneno djelo koje se odnosi na zabrane iz medunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Naziv kaznenog djela: **NOVACENJE PLACENIKA** preuzet je u skracenom obliku iz naziva **Konvencije protiv novacenja, korištenja, placanja i osposobljavanja placenika** (ratificiran medunarodni sporazum - NN br 12/1999). Obveze koje za RH proizlaze iz te Konvencije sadržane u cl. 1., 2. i 3. koji glase:

Clanak 1.

U smislu ove Konvencije,

1. placenik je osoba:

(a) koja je posebno novacena lokalno ili u inozemstvu kako bi se borila u oružanom sukobu;

(b) koja je motivirana da sudjeluje u neprijateljstvima nošena željom za osobnim dobitkom, a strana u sukobu ili netko u njeno ime joj je obećao materijalnu naknadu koja znatno prelazi razinu naknade koja je obećana ili se placa borcima slicnog cina i zvanja u oružanim postrojbama te strane;

(c) koja nije državljanin strane u sukobu niti živi na podrucju koje nadzire strana u sukobu;

(d) koja nije pripadnik oružanih snaga strane u sukobu; i

(e) koju nije poslala država koja nije strana u sukobu kao službenog pripadnika svojih oružanih snaga.

2. Placenik je također svaka osoba koja je u bilo kojim drugim okolnostima:

(a) posebno unovacena lokalno ili u inozemstvu radi sudjelovanja u zajednickom cinu nasilja koje je usmjereno na:

(i) rušenje vlade ili na neki drugi način podrivanje ustavnog poretka države; ili

(ii) podrivanje teritorijalne cjelovitosti države;

(b) motivirana da u tomu sudjeluje nošena željom za pozamašnim osobnim dobitkom, a potaknuta na to obećanjem ili isplatom materijalne naknade;

(c) nije državljanin niti živi u državi protiv koje je takvo djelo usmjereno;

(d) nije poslana po službenoj dužnosti od strane države; i

(e) nije pripadnik oružanih snaga države na cijem se podrucju poduzima akcija.

Clanak 2.

Svaka osoba koja novaci, koristi, placa ili osposobljava placenike u smislu clanka 1. ove Konvencije, pocinjava kazneno djelo u smislu ove Konvencije.

Clanak 3.

1. Placenik, u smislu clanka 1. ove Konvencije, koji izravno sudjeluje u neprijateljstvima ili u zajednickom cinu nasilja, ovisno o slucaju, pocinjava kazneno djelo u smislu ove Konvencije.

2. Ništa u ovom clanku ne ogranicava opseg primjene clanka 4. ove Konvencije.

Praksom zlorabe placenika u oružanim sukobima širom svijeta krše se načela međunarodnog prava kao što je ono o suverenoj jednakosti, političkoj neovisnosti, teritorijalnoj cjelovitosti država i samoodređenja naroda. To osobito kada je riječ o sve učestalijim pojavnim oblicima nezakonitih međunarodnih aktivnostima kojima se povezuju vojni platenici u počinjenju nasilnih radnji koje potkopavaju ustavni poredak u državama. Stoga je na razini Ujedinjenih naroda donesena globalna konvencija kojom se državama strankama, među kojima je i Republika Hrvatska, nalaže inkriminiranje postupaka kojima se stvaraju pretpostavke za sudjelovanje placenika u oružanim sukobima i ostalim neprijateljstvima u inozemstvu, kao i samo sudjelovanje u tim oružanim sukobima i neprijateljstvima.

Uz članak 19:

Kada je riječ o definiciji terorizma za Republiku Hrvatsku u procesu usklađivanja svakako je najznačajniji pravni izvor **Okvirna odluka Vijeća Europske unije o borbi protiv terorizma** iz lipnja 2002. godine. Definicija terorizma odnosno terorističkog kaznenog djela iz čl. 1. Okvirne odluke šira je od pojma terorističkog kaznenog djela sadržanog u čl. 169. KZ (međunarodni terorizam). To se odnosi kako na subjektivni element djela (krivnju), tako i na objektivni element djela (radnju). U vezi radnje posebno je sporno pitanje inkriminiranja prijetnje da će se počiniti terorističko kazneno djelo. Stoga je čl. 169. dopunjen radi usklađivanja s čl. 1. Okvirne odluke.

Uz članak 20:

Proširena je inkriminacija u članku 174. stavku 3. kaznenog djela «Rasne i druge diskriminacije» na način da se zabranjuje svaki oblik diskriminacije (npr. na osnovi spolne orijentacije, itd.). Inkriminacija «govora mržnje» dopunjena je novim stavkom 4., s obzirom na obvezu iz čl. 6. **Dodatnog protokola uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu o kriminalizaciji akta rasizma i ksenofobije počinjenih putem računalnih sustava**, koji je Republika Hrvatska potpisala 26. ožujka 2003. godine.

Članak 6.

Poricanje, znatnije umanjivanje, odobravanje ili opravdavanje genocida ili kaznenih djela protiv čovječnosti

1. Svaka stranka će usvojiti one zakonske mjere koje su potrebne da bi se po njenom domaćem pravu sljedeće ponašanje uspostavilo kao kazneno djelo, i to kada je učinjeno namjerno i protupravno: distribucija ili dostupnost putem računalnog sustava ili na neki drugi način javnosti onih materijala koji poriču, znatnije umanjuju, odobravaju ili opravdavaju djela koja predstavljaju genocid ili kazneno djelo protiv čovječnosti, onako kako je to definirano u međunarodnom pravu i priznato kao takvo putem konačnih i obvezujućih odluka Međunarodnog vojnog suda uspostavljenog Londonskim sporazumom od 8. kolovoza 1945., ili bilo kojeg drugog međunarodnog suda uspostavljenog putem relevantnih međunarodnih dokumenata, a čiju jurisdikciju ta stranka priznaje.

Ovdje je širenje rasističkog i ksenofobnog materijala putem računalnog sustava ili na drugi način koji taj materijal čini dostupnim javnosti posebno inkriminirano u odnosu na materijal kojim se poriče, znatnije umanjuje, odobrava, odnosno opravdava kazneno djelo genocida ili zločina protiv čovječnosti.

Argument za uvođenje ovog kaznenog djela u protokol bio je u činjenici da su mnoga teška kaznena djela genocida i zločina protiv čovječnosti koja su se dogodila u prošlosti bila motivirana upravo teorijama i idejama koje su u osnovi rasističke i ksenofobicne. To se ne odnosi samo na,

primjerice, nacističke zločine počinjene tijekom II. svjetskog rata (premda je negiranje ili veličanje holokausta kao iskrivljavanje povijesnih činjenica u praksi Europskog suda za ljudska prava ocijenjeno povredom čl. 17. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda) već i na genocid i zločine protiv čovječnosti počinjene nakon II. svjetskog rata (npr. u bivšoj Jugoslaviji ili Ruandi). O kaznenom djelu iz stavka 4. radiće se samo ukoliko je protiv počinitelja kaznenog djela genocida ili zločina protiv čovječnosti Međunarodni vojni tribunal ustanovljen Londonskim sporazumom ili neki drugi međunarodni sud čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvata (npr. MKSJ) donio konačnu odluku. Alternativno je kao kazna propisana novčana kazna ili kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Uz članak 21:

Kazneno djelo trgovanje ljudima i ropstvo u čl. 175. je u nazivu i sadržaju usklađeno s čl. 3. i 5. Protokola za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece kojim se dopunjuje Konvencija protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta i koji glase:

Članak 3. UPORABA POJMOVA

U svrhe ovoga Protokola:

a) »*krijumčarenje osoba*« znaci vrbovanje, prijevoz, transfer, pružanje utocišta i prihvata osoba, pomoću prijetnje ili uporabe sile ili drugih oblika prinude, otmice, prijevare, zlorabe ovlasti ili položaja bespomoćnosti ili davanje ili primanje placanja ili sredstava da bi se postigla privola osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom, u svrhu izrabljivanja. Izrabljivanje će minimalno uključiti, iskorištavanje prostitucije drugih ili drugih oblika seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, ropstvo ili odnose slične ropstvu, podčinjavanje ili odstranjivanje organa.

b) Privola žrtve krijumčarenja osoba na namjeravano iskorištavanje iz stavka a) ovoga članka neće se uzimati u obzir tamo gdje je bilo korišteno bilo koje sredstvo iz stavka a).

c) Vrbovanje, prijevoz, transfer, pružanje utocišta ili prihvat nekog djeteta u svrhu izrabljivanja smatrat će se »krijumčarenjem osoba« čak i ako to ne uključuje bilo koje sredstvo iz stavka a) ovoga članka;

d) »*Dijete*« označava bilo koju osobu mladu od 18 godina.

Članak 5. INKRIMINIRANJE

1. Svaka država stranka usvojiti će zakonske i druge mjere koje su nužne da se utvrdi kao kazneno djelo, ponašanje utvrđeno u članku 3. ovoga Protokola, kada je počinjeno namjerno.

2. Svaka država stranka usvojiti će također zakonske i druge mjere koje su neophodne da se kao kaznena djela utvrde:

a) sukladno temeljnim pojmovima svojega pravnog sustava, pokušaj počinjenja kaznenog djela utvrđenog u stavku 1. ovoga članka;

b) sudioništvo u kaznenom djelu utvrđenom u stavku 1. ovoga članka; i

c) organiziranje ili poticanje drugih osoba da počinje kazneno djelo utvrđeno u stavku 1. ovoga članka.

Propisane kazne za dosadašnje i usuglašene inkriminacije za stavak 1. i 2. nisu mijenjane, a za stavak 3. propisana je najstroža kazna jer se radi o kvalificiranim oblicima kaznenog djela počinjenog u sastavu grupe ili zločinačke organizacije ili je počinjeno u odnosu na veći broj osoba ili je iz nehaja prouzročena smrt jedne ili više osoba.

Uz članak 22:

Propisivanje novog stavka 2. u članku 177. KZ potrebno je radi udovoljavanja preuzetim međunarodnopravnim obvezama Republike Hrvatske tj. radi usklađivanja hrvatskog kaznenog prava s **Protokolom protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom kojim se dopunjuje Konvencija protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta** (NN, MU 14/02) i to upravo s čl. 6. koji glasi:

INKRIMINIRANJE

1. Svaka država stranka prihvatit će takve zakonske i druge mjere koje su potrebne da se utvrde kao kaznena djela, kada su počinjena namjerno i u cilju stjecanja, izravno ili neizravno, financijske ili druge materijalne koristi:

- (a) krijumčarenje migranata;
- (b) kada je počinjeno u svrhu omogućavanja krijumčarenja migranata:
 - (i) izrada lažne putne ili osobne isprave;
 - (ii) nabavljanje, davanje ili posjedovanje takve isprave;

(c) omogućavanje osobi koja nije državljanin ili koja nema dozvolu trajnog boravka da ostane u toj državi, bez udovoljavanja uvjetima nužnim za zakonit ostanak u državi, pomoću sredstava navedenih u podstavku (b) ovoga stavka ili bilo kojih drugih nezakonitih sredstava.

2. Svaka država stranka prihvatit će također takve zakonske i druge potrebne mjere da se utvrdi kao kazneno djelo:

(a) sukladno temeljnim pojmovima njezina pravnoga sustava, pokušaj počinjenja kaznenog djela u skladu sa stavkom 1. ovoga članka;

(b) suuccesništvo u nekom kaznenom djelu koje je utvrđeno u skladu sa stavkom 1. (a), (b) (i) ili (c) ovoga članka, sukladno temeljnim pojmovima njezina pravnoga sustava, sudjelovanje u nekom kaznenom djelu utvrđenom u skladu sa st. 1 (b) (ii) ovoga članka;

(c) organizira nje ili navođenje drugih osoba da pocine neko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

3. Svaka država stranka usvojiti će takve zakonske ili druge mjere nužne da se kao otežavajuće okolnosti u odnosu na kaznena djela utvrđena u skladu sa stavkom 1 (a), (b), (i) i (c) ovoga članka i, podložno temeljnim pojmovima njezina pravnog sustava, u odnosu na kaznena djela utvrđena u skladu sa stavkom 2 (b) i (c) ovoga članka, utvrde:

(a) Okolnosti koje dovode u opasnost ili za koje postoji vjerojatnost da će dovesti u opasnost živote ili sigurnost doticnih migranata; ili

(b) Necovjечно ili ponižavajuće postupanje, uključujući izrabljivanje takvih migranata.

4. Ništa u ovom Protokolu neće spriječiti državu stranku od poduzimanja mjera protiv osobe čije ponašanje predstavlja kazneno djelo prema domaćem pravu.

Uz članak 23:

U kaznenom djelu međunarodne prostitucije iz čl. 178. koji je ostao nepromijenjen smatra se da je potrebno povisiti kazne za sva tri stavka radi uspostave odgovarajućeg odnosa propisanih kazni s kaznenim djelom iz čl. 175. (trgovanje ljudima i ropstvo). Dosada po KZ 110/97 za stavak 1. kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine prema prijedlogu - sada šest mjeseci do pet godina, stavak 2. po KZ 110/97 kazna od šest mjeseci do pet godina – sada od jedne do osam godina, stavak 3. kada je počinjeno djelo prema djetetu ili maloljetnoj osobi KZ 110/97 od jedne do deset godina – sada najmanje tri godine (do zakonskog maksimuma 15 godina).

Uz članak 24:

Dopunjen je članak 187. na način da se inkriminira udruživanje u grupu radi počinjenja terorističkih kaznenih djela iz članka 169. do 172., 179. i 181., a s obzirom na povećanu opasnost ovih kaznenih djela pooštrene su kazne u slučaju organiziranja u razne grupe radi cinjenja ovih teških kaznenih djela u skladu sa međunarodnim konvencijama (**Okvirna odluka Vijeća Europske unije o borbi protiv terorizma**) gdje se navodi kako bi kazna za teroristička kaznena djela trebale biti teža od onih djela kod kojih nema posebne namjere, a potrebno je i pooštriti kazne u odnosu na same organizatore ili pripadnike organiziranih grupa koji imaju namjeru ciniti teroristička kaznena djela. Time je uspostavljen odnos kao za kažnjavanje udruživanja kaznenih djela protiv Republike Hrvatske iz čl. 152. KZ.

Uz članak 25:

U stavku 1. članku 187.a inkriminirane su pripremne radnje za kaznena djela zaštićena međunarodnim pravom (Isto kao što je do sada za kaznena djela protiv Republike Hrvatske Gl.

XIII) u stavku 2. je inkriminirano je financiranje terorizma temeljem preuzetih međunarodnih obveza i to **Rezolucije 1373** Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda i članku 2. **Međunarodne konvencije o sprječavanju financiranja terorizma** (NN, MU 16/2003) koji glasi:

Članak 2.

1. Kazneno djelo u smislu ove Konvencije čini svaka osoba koja, koristeći bilo koja sredstva, izravno ili neizravno, nezakonito i voljno, nabavi ili prikupi sredstva s namjerom da se ona koriste, ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelomično, u svrhu provođenja:

a) djela koje predstavlja kazneno djelo u okviru i kako je definirano u jednom od ugovora navedenih u dodatku, ili:
b) bilo kojeg drugog djela kojem je namjena prouzročiti smrt ili tešku tjelesnu ozljedu civila ili bilo koje druge osobe, koja nije aktivno uključena u situaciju oružanog sukoba, ako je svrha toga djela – po njegovoj naravi ili sadržaju – zastrašiti stanovništvo ili prisiliti neku vladu ili međunarodnu organizaciju na cinjenje nekog djela ili suzdržavanje od cinjenja bilo kojeg djela.

2. (a) Prilikom polaganja njezine isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, država stranka, koja nije potpisnica nekog od ugovora navedenih u dodatku, može izjaviti kako se, u primjeni ove Konvencije na tu državu stranku, ugovor neće smatrati uključenim u dodatak naveden u stavku 1., točki (a). Ta izjava prestaje proizvoditi učinak čim ugovor stupi na snagu za tu državu stranku, koja će o toj činjenici obavijestiti depozitara,

(b) Kada država stranka prestane biti potpisnicom nekog od ugovora navedenih u dodatku, može dati izjavu kako je predviđeno ovim člankom, a u odnosu na taj ugovor.

3. Kako bi neki čin predstavljao kazneno djelo iz stavka 1., nije nužno da sredstva budu uistinu iskorištena za pocinjenje kaznenog djela navedenog u točkama (a) ili (b) stavka 1.

4. Osoba koja pokuša pociniti kazneno djelo navedeno u stavku 1. ovoga članka također je pocinila kazneno djelo.

5. Osoba je pocinila kazneno djelo ako:

(a) Sudjeluje kao sudionik u pocinjenju kaznenog djela navedenog u stavku 1. ili 4. ovoga članka,
(b) Organizira ili upravlja drugima u pocinjenju kaznenoga djela navedenog u stavku 1. ili 4. ovoga članka;
(c) Pridonese pocinjenju jednog ili više kaznenih djela navedenih u stavku 1. ili 4. ovoga članka od strane grupe osoba koje djeluju iz zajedničkih interesa. Takav doprinos namjeran je i ostvaren ili:

(i) u cilju nastavljanja kriminalne aktivnosti ili kriminalnih interesa grupe, u kojem slučaju takva aktivnost ili interes uključuje pocinjenje kaznenog djela navedenog u stavku 1. ovoga članka, ili

(ii) sa sviješću o namjeri grupe da pocini kazneno djelo navedeno u stavku 1. ovoga članka.

Nova odredba omogućava privremeno obustavljanje izvršenja financijskih transakcija za koja postoji sumnja da su namijenjena za financiranje terorističkih kaznenih djela temeljem čl. 219. st. 5. Zakona o kaznenom postupku. Istodobno je, radi uspostavljanja odnosa s kaznenim djelima protiv Republike Hrvatske kod kojih je posebno inkriminirano pripremno kazneno djelo u čl. 153, u stavku 1. predviđeno kažnjavanje pripremanja najtežih kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom (čl. 156.-160., 169. do 172., 179. i 181. KZ).

U članku 187.b inkriminirana je naknadna pomoć počinitelju kaznenih djela za kaznena djela zaštićena međunarodnim pravom, odnosno sankcionirane su one osobe koje počiniteljima terorističkih djela pružaju pomoć, kriju ih ili otežavaju njihovo uhicenje.

Uz članak 26:

Zbog posebne opasnosti i pogibeljnosti širenja dječje pornografije putem računalne mreže opravdano je u Kaznenom zakonu propisati posebnu inkriminaciju sa primjerenom kaznom, a što je i u suglasju sa Konvencijom o kibernetičkom kriminalu (NN, MU 9/2002). Stoga je u novom članku 197.a KZ propisano novo kazneno djelo dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži.

Isto tako bilo je nužno u stavku 2. propisati oštriju sankciju kada se pornografija čini dostupnom djeci putem računalne mreže.

Na ovaj način dopunjene su inkriminacije iz članka 196. i 197. KZ.

Uz članak 27:

Opširno obrazloženje u uvodnom dijelu ovog Zakona o izmjenama i dopunama KZ valja nadopuniti na ovom mjestu izricitim nastojanjem predlagatelja da se dosadašnji tekst članka 203. KZ promijeni u korist obavljanja novinarskog posla bez bojazni da će u određenim slučajevima kada se u informaciji ili bilo kojem drugom načinu priopćavanja javnosti sadržajem koji je neistinit a kojim se može škoditi necijoj casti ili ugledu, prijeti kaznenopravnom represijom. Istinitost ili neistinitost sadržaja koji se objavljuje je prvenstveno predmet novinarske odgovornosti u obavljanju posla s etickog i profesionalnog stajališta. Istinitost valja ustrajno i dosljedno provjeravati ali to nije uvijek moguće bez štete za pravodobnu dostupnost informacije javnosti i za pravodobno obavljanje konkretnog novinarskog zadatka. Stoga, ako se i dogodi da neka neistina «promakne» pa ta može škoditi necijoj casti ili ugledu, na nju ne treba u slobodnom građanskom društvu reagirati kaznenopravnom represijom. Ta je represija naprotiv umjesna i potrebna samo u onim slučajevima kada se može dokazati da je iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno da je autor objavljenog sadržaja u javnoj informaciji ili u novinarskom poslu (kao i drugim slučajevima opisanima u u cl. 203. KZ) imao cilj samo naškoditi necijoj casti i ugledu. Tumačenjem u tom dijelu tako izmijenjenog dosadašnjeg izricaja cl. 203. *argumentum a contrario* dolazi se do rezultata, da ako autor inkriminiranog sadržaja obavljajući svoj profesionalni posao nije imao samo ili isključivo namjeru škoditi necijoj casti i ugledu (i tako zapravo zloupotrijebio tu profesiju) nije počinio ni jedno kazneno djelo protiv casti i ugleda. Takva promjena ne mijenja postojecu i u svijetu poznatu građanskopravnu odgovornost za eventualnu počinjenu štetu neistinitim ili na drugi način štetnim djelovanjem u sredstvima javnog priopćavanja.

Uz članak 28:

Izmjenom naziva i teksta članka 223. provodi se usklađivanje hrvatskog kaznenog prava s preuzetim međunarodnopravnim obvezama propisanim Konvencijom o kibernetickom kriminalu (NN, MU 9/2002).

U cl. 223. st. 1. inkriminirano je ponašanje iz cl. 2. Konvencije (nezakoniti pristup) koje je određeno na sljedeći način:

Članak 2. – NEZAKONITI PRISTUP

Svaka stranka će usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutarnjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni čin neovlaštenog pristupanja cjelini ili dijelu računalnog sustava. Stranka može propisati da kazneno djelo mora biti počinjeno povredom sigurnosnih mjera s namjerom pribavljanja računalnih podataka ili s nekom drugom nepoštenom namjerom, ili u pogledu računalnog sustava koji je spojen s drugim računalnim sustavom.

U cl. 223. st. 2. inkriminirano je ponašanje iz cl. 5. Konvencije (ometanje sustava) koji glasi:

Članak 5. – OMETANJE SUSTAVA

Svaka stranka će usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutarnjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni čin ozbiljnog neovlaštenog sprječavanja funkcioniranja računalnog sustava unošenjem, prenošenjem, oštećivanjem, brisanjem, kvarenjem, mijenjanjem ili cinjenjem neuporabljivima računalnih podataka.

U cl. 223. st. 3. inkriminirano je ponašanje iz cl. 4. Konvencije (ometanje podataka) koji glasi:

Clanak 4. – OMETANJE PODATAKA

1. Svaka stranka ce usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutamjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni cin neovlaštenog oštectivanja, brisanja, kvarenja, mijenjanja ili cinjenja neuporabljivima racunalnih podataka.

2. Stranka može priuzdržati pravo propisati da ponašanjem opisanim u stavku 1. ovoga clanka mora biti prouzroceno ozbiljno zlo.

Razlika st. 2. u odnosu na st. 3. je, osim nešto šire radnje pocinjenja kaznenog djela (unošenje i prenošenje podataka) i cilj s kojim pocinitelj djeluje – da onemoguci ili oteža rad ili korištenje racunalnog sustava. Dok je kod stavka 3. *ratio legis* u zaštiti od oštectenja i uništenja racunalnih podataka koju kazneno zakonodavstvo osigurava i tjelesnim stvarima, st. 2. se zašticuju racunalni sustavi od razlicitih oblika tzv. kompjutorskih sabotaza kojima se onemogucava ili otežava rad ili korištenje tih sustava (npr. tzv. spamming tj. ucestalo slanje velikog broja poruka elektronicke pošte, najcešce iz komercijalnih razloga, na adrese veceg broja primatelja cime se onemogucava elektronicna komunikacija ili se stvara druga šteta na korisnickom ili operatorskom racunalnom sustavu).

U cl. 223. st. 4. inkriminirano je ponašanje iz cl. 3. Konvencije (nezakonito presretanje) koji glasi:

Clanak 3. – NEZAKONITO PRESRETANJE

Svaka stranka ce usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutamjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni cin neovlaštenog presretanja nejavnih prijenosa racunalnih podataka prema racunalnom sustavu, iz njega ili unutar njega (ukljucujuci i elektromagnetske emisije iz racunalnog sustava koji prenosi te racunalne podatke), pocinjen tehnickim sredstvom. Stranka može propisati da kazneno djelo bude pocinjeno s nepoštenom namjerom ili u pogledu racunalnog sustava koji je spojen s drugim racunalnim sustavom.

Ratio legis st. 4. je zaštita privatne (nejavne) komunikacije. Do nezakonitog presretanja može doći unutar istog racunalnog sustava (npr. unutar lokalne mreže) ili između dva ili više udaljenih racunalnih sustava. Objekt radnje su svi racunalni podaci bez obzira na način odnosno sredstvo prijenosa (elektronicna pošta, telefon, telefaks i sl.).

U cl. 223. st. 6. propisana je kažnjivost postupaka koji u osnovi predstavljaju pripreme radnje koje se smatraju opasnim i zabranjenim prema cl. 6. Konvencije (zlouporaba naprava) koji glasi:

Clanak 6. – ZLOPORABA NAPRAVA

1. Svaka stranka ce usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutamjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni neovlašteni cin:

a. proizvodnje, prodaje, pribavljanja radi uporabe, uvoza, distribuiranja ili cinjenja dostupnim na neki drugi način:
i. naprava, ukljucujuci i racunalne programe, stvorenih ili prilagodjenih prvenstveno zbog svrhe pocinjenja bilo koje g od djela utvrdenih clancima 2.-5. ove Konvencije;

ii. racunalne lozinke, pristupne šifre ili slicnog podatka, kojime bi se omogucilo pristupanje cjelini ili nekom dijelu racunalnog sustava

s namjerom da bude upotrijebljen u svrhu pocinjenja bilo koje g od kaznenih djela utvrdenih clancima 2.-5. ove Konvencije i

b. posjedovanja neke od stvari navedenih u tocki (a), alinejama 1. ili 2. ovoga clanka s namjerom da bude upotrijebljena u svrhu pocinjenja bilo koje g od djela utvrdenih clancima 2.-5. stranka može zakonom uvjetovati da tek posjedovanje određenog broja takvih predmeta povlaci kaznenu odgovornost.

2. Ovaj clanak neće se tumaciti kao propisivanje kaznene odgovornosti u slucajevima kada proizvodnja, prodaja, pribavljanje radi uporabe, uvoz, distribuiranje, cinjenje dostupnim na neki drugi način ili posjedovanje opisano u stavku 1. ovoga clanka nije u svrhu pocinjenja kaznenog djela propisanog clancima 2.-5. ove Konvencije, kao na primjer u slucaju ovlaštenog ispitivanja ili zaštite racunalnog sustava.

3. Svaka stranka može pridržati pravo na neprimjenjivanje stavka 1. ovoga clanka, uz uvjet da rezerva ne obuhvaca

prodaju, distribuciju ili cinjenje dostupnim na neki drugi nacin predmeta navedenih u stavku 1. tocki (a) alineji 2.

Cilj kaznenopravne zaštite jest sprjecavanje stvaranja i širenja tzv. crnih tržišta naprava i instrumenata kojima se omogucava pocinjenje kaznenih djela protiv tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti racunalnih podataka i sustava. Tako ce se o kaznenom djelu iz st. 6. raditi kod npr. izrade programa kojima se mogu generirati racunalni virusi ili kod prodaje racunalnih programa kojima se «probijaju» zaštitne mjere za onemogucavanje pristupa racunalnom sustavu. Posjedovanje ovakvih naprava, programa, podataka i sl. kažnjivo je samo ako netko to posjeduje radi daljnjeg raspacavanja ili prodaje.

S obzirom da Konvencija o kibernetickom kriminalu stavlja u obvezu državama strankama da propišu kažnjavanje za pokušaj kaznenih djela iz kataloga inkriminacija (cl. 11. para 2.), a kako prema kriteriju zaprijecene kazne pokušaj nije kažnjiv, bilo je potrebno u stavku 8. propisati kažnjivost pokušaja za djela iz stavka 1.-4. ovog clanka.

Osim izmjena koje su u cl. 223. provedene radi usklađivanja s medunarodnim pravom, novi stavak 5. je kvalificirani oblik djela koji zbog svoje težine (kad je objekt radnje racunalni sustav, podatak ili program tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovackog društva od posebnog javnog interesa ili kad je prouzrocena znatna šteta) implicira i težu propisanu kaznu (zatvor od tri mjeseca do pet godina).

U cl. 223. st. 5. propisana je teža kazna ako je kazneno djelo iz st. 1- 4. pocinjeno u odnosu na racunalni sustav, podatak ili program tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovackog društva od posebnoga javnog interesa, ili je prouzrocena znatna šteta.

S obzirom na propisivanje novih stavaka u cl. 223. bilo je potrebno u stavku 7. propisati obvezno oduzimanje predmeta kojima su pocinjena kaznena djela iz stavaka 1.- 4.

Uz clanak 29:

Novim clankom 223.a propisuje se kazneno djelo koje se odnosi na zabrane iz medunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Naziv kaznenog djela: RACUNALNO KRIVOTVORENJE preuzet je iz naziva clanka 7. **Konvencije o kibernetickom kriminalu** (NN, MU 9/2002) koji glasi:

Clanak 7. – RACUNALNO KRIVOTVORENJE

Svaka stranka ce usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutarnjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni cin neovlaštenog unošenja, mijenjanja, brisanja ili cinjenja neuporabljivima racunalnih podataka, koji kao posljedicu ima nevjerodostojnost podataka, pri cemu postoji namjera da se oni u pravne svrhe smatraju vjerodostojnima, ili da se po njima postupa kao da su takvi, i to bez obzira jesu li ti podaci izravno citljivi i razumljivi. Strana može propisati da tek postojanje prijevarne ili slicne nepoštene namjere povlaci kaznenu odgovornost.

Uz clanak 30:

Novim clankom 224.a propisuje se kazneno djelo koje se odnosi na zabrane iz medunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Naziv kaznenog djela: RACUNALNA PRIJEVARA preuzet je iz naziva clanka 8. **Konvencije o kibernetickom kriminalu** (NN, MU 9/2002) koji glasi:

Članak 8. – RACUNALNA PRIJEVARA

Svaka stranka će usvojiti zakonske i druge mjere potrebne kako bi se unutarnjim zakonodavstvom kaznenopravno sankcionirao namjerni čin neovlaštenog uzrokovanja štete na imovini drugoga:

- a. bilo kakvim unošenjem, mijenjanjem, brisanjem ili cinjenjem neuporabljivima racunalnih podataka,
 - b. bilo kakvim ometanjem funkcioniranja racunalnog sustava
- s prijevornom ili nepoštenom namjerom neovlaštenog pribavljanja ekonomske koristi za sebe ili drugoga.

S obzirom da racunalna prijevara obuhvata niz specificnih postupaka na koje nije moguće primijeniti inkriminaciju tradicionalne prijevare (u hrvatskom KZ to je čl. 224), npr. nema dovodenja u zabludu druge osobe već je suština zabranjenog djelovanja u nedopuštenoj manipulaciji racunalnim podacima odnosno u ometanju nesmetanog funkcioniranja racunalnog sustava ili programa, bilo je potrebno propisati novo kazneno djelo koje bi osiguralo zaštitu od pojavnog oblika čija je opasnost zbog razvitka tehnologije sve izraženija. Posljedica djela je prouzročenje štete drugome (fizička ili pravna osoba). Razlika između st. 1. i 2. je u pobudi – kod osnovnog oblika djela počinitelj postupka s ciljem da za sebe ili drugoga pribavi protupravnu imovinsku korist, dok je kod stavka 2. cilj počinitelja da ošteti drugoga.

Uz članak 31:

Izmjenom čl. 249. st. 1. ispravljen je propust u dosadašnjem zakonskom tekstu. U popisu kaznenih djela u članku 249. stavku 1. za koje je propisana odgovornost za težu posljedicu nije navedeno kazneno djelo pripravljanja i proizvodnje štetnih sredstava za lijecenje iz članka 245. stavka 1. Da se radi o pogrešci zakonodavca vidi se najbolje po tome što je u članku 249. stavku 3. nehajni oblik tog kaznenog djela (čl. 245. st. 2.) ušao u popis. To je rješenje istovjetno onome iz Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 111/03) koji ukinut odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske (NN 90/03).

Uz članak 32:

Novo kazneno djelo protupravne gradnje u članku 252.a inkriminira svako gradenje bez potrebne građevinske dozvole ili protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela. Kazneno djelo je s blanketnom dispozicijom, a najznačajniji propisi iz tog područja su Zakon o gradnji («Narodne novine», br. 175/03), Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara («Narodne novine», br. 69/99, 151/03), Zakon o zaštiti prirode («Narodne novine», br. 162/03), Zakon o prostornom uređenju («Narodne novine», br. 68/98, 61/00 i 32/02). Za stavak 1. propisana je kazna zatvora do tri godine, dok je za kvalificirani oblik kaznenog djela iz članka 2. propisana kazna zatvora do pet godina.

Navedeni stavak 2. obuhvata more, morsku obalu, otoke, nacionalne parkove, parkove prirode i druge zaštićene dijelove prirode, graditeljske cjeline poput Dubrovnika, Dioklecijanove palače u Splitu, Trogira i dr., a koja područja u smislu odredbe članka 52. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske zbog svog osobitog kulturnog, povijesnog, gospodarskog i ekološkog značenja imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske.

Na tržištu nekretnina na navedenim područjima zbog njihove atraktivnosti povećana je potražnja za zemljištem i zgradama (apartmanima, kućama za odmor i sl.) koje postižu izuzetno visoke cijene, a što rezultira povećanjem gradnje na tim područjima. Zbog navedene atraktivnosti, odnosno velike potražnje i visoke cijene nekretnina dobar dio investitora odlučuje se za gradnju bez građevinske dozvole, odnosno drugog odgovarajućeg akta, čime brže ostvaruju dobit, a često puta grade i na području, odnosno pod uvjetima koji im građevinskom dozvolom ne bi bili dopušteni.

Takva bespravna gradnja ima za posljedicu neracionalno korištenje i devastaciju prostora u kojem se odvija što u konacnosti dovodi do gubitka značajki zbog kojih je Ustavom i zakonom taj prostor zaštićen.

Iz svega navedenog kao i iz činjenice da prekršajne kazne propisane za bespravne graditelje ne uspijevaju suzbiti protuzakonitu gradnju, proizlazi nužnost zaštite od protuzakonite gradnje uvođenjem novog naprijed opisanog kaznenog djela.

Uz članak 33.

Novo kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga u clanku 261.a inkriminira nepropisno ili protivno odlukama državnih tijela eksploatiranje rudno blaga, s time da rudno blago cine mineralne sirovine definirane u Zakonu o rudarstvu (NN 35/95). Ako se takva eksploatacija cini u posebno zaštićenom podrucju prirode ili radi pribavljanja imovinske koristi, odnosno u slucaju prouzrocenja vecih šteta propisane su i oštrije kazne, kao i obvezno oduzimanje predmeta koji su korišteni za pocinjenje djela ili koji su nastali djelom, a s obzirom na zapriječenu kaznu kažnjiv je i pokušaj osnovnog oblika ovog kaznenog djela iz stavka 1. Bilo je potrebno propisati kao kazneno djelo ovakva ponašanja kojima se cine enormne štete koje nastaju za gospodarske resurse i okoliš. To je rješenje istovjetno onome iz Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 111/03) koji ukinut odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske (NN 90/03).

Uz članak 34:

Novim clancima 294.a i 294.b propisuju se kaznena djela koja se odnose na zabrane iz medunarodnog prava, a hrvatsko kazneno pravo se gotovo doslovno usuglašava s preuzetim obvezama iz tog prava. Kazneno djelo PRIMANJE MITA U GOSPODARSKOM POSLOVANJU preuzeto je iz clanka 7. **Kaznenopravne konvencije o korupciji Vijeca Europe** (NN, MU 11/00) koji glasi:

Clanak 7.
**AKTIVNO PODMICIVANJE U PRIVATNOM
 SEKTORU**

Svaka zemlja potpisnica donijet ce one nužne pravne i druge mjere kojima se prema njenom tuzemnom zakonu, kaznenim djelom smatra namjerno i u tijeku poslovne aktivnosti obecavanje, nudenje ili davanje, izravno ili neizravno, bilo koje neprikladne koristi bilo kojoj osobi, koja upravlja ili radi u bilo kojem svojstvu u tijelima privatnog sektora za nju ili nekog drugog, ne bi li djelovala ili suzdržala se od djelovanja na nacin koji krši njene obveze.

Kazneno djelo DAVANJE MITA U GOSPODARSKOM POSLOVANJU preuzeto je iz clanka 8. **Kaznenopravne konvencije o korupciji Vijeca Europe** (NN, MU 11/00) koji glasi:

Clanak 8.
**PASIVNO PODMICIVANJE U PRIVATNOM
 SEKTORU**

Svaka zemlja potpisnica donijet ce one nužne pravne i druge mjere kojima se prema njenom tuzemnom zakonu, kaznenim djelom smatra svjesno i u tijeku poslovne aktivnosti potraživanje ili primanje, izravno ili neizravno, od bilo koje osobe koja upravlja ili u bilo kojem svojstvu radi u tijelu privatnog sektora, bilo koje nepripadajuće koristi ili obecavanje istih za nju ili nekog drugog, ili prihvacanje ponude ili obecavanja takve koristi, ne bi li djelovala ili suzdržala se od djelovanja na nacin koji krši njene obveze.

U pozitivnom hrvatskom kaznenom zakonodavstvu korupcija u privatnom sektoru inkriminirana je neizravno kroz clanke 347. KZ (primanje mita) i 348. KZ (davanje mita) i to kroz

odgovornost «odgovorne osobe». Obzirom da su navedena kaznena djela propisana u glavi kaznenih djela protiv službene dužnosti kod koje se radi o specifičnom zaštitnom objektu, predloženim se izmjenama propisuju dva nova kaznena djela i to primanja mita u gospodarskom poslovanju (cl. 294a) i davanja mita u gospodarskom poslovanju (294b). Tim izmjenama udovoljava se ne samo obvezi usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom već i sa cl. 2. i 3. **Zajednicke akcije o korupciji u privatnom sektoru** Europske unije koja je dio *acquis communautaire* (Joint Action of 22 December 1998 on Corruption in the Private Sector: official reference OJ L 358 of 31 December 1998).

Uz članak 35:

Izmjena u cl. 303. stavku 1. potrebna je radi ostvarivanja konzistencije i unutarnje uskladenosti bica djela. Važeci zakonski tekst je nedostatan jer se drugi dio odnosi samo na davanje lažnog svjedočkog iskaza, a kako vještak, prevoditelj i tumač ne daju iskaz već nalaz i mišljenje odnosno prijevod, bilo je potrebno dopuniti zakonski opis kako bi se jasnije odredila i zabranjena ponašanja tih procesnih sudionika. Kaznu za to kazneno djelo treba povisiti, osobito imaju li se u vidu slučajevi kada je svjedok dao obećanje da će iskazati istinu (cl. 242. ZKP), a i kako bi se otklonila neusuglašenost s odredbom cl. 304. st. 1. KZ prema kojem se poticanje na davanje lažnog iskaza kažnjava strože nego samo davanje lažnog iskaza. Kao najvažnije kvalifikatorno obilježje u stavku 3. navedena je osuda nedužnog okrivljenika što ujedno opravdava povećanje najveće mjere kazne za taj oblik na deset godina zatvora. To je rješenje istovjetno onome iz Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (NN 111/03) koji ukinut odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske (NN 90/03).

Uz članak 36:

Kazneno djelo sprječavanja dokazivanja iz članka 304. izmijenjeno je u stavku 1. i 2. radi usklađivanja s preuzetim međunarodnopravnim obvezama Republike Hrvatske i to s **Konvencijom Ujedinjenih naroda o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu** (NN, MU 14/02) i **Rimskim statutom Međunarodnoga kaznenog suda** (NN, MU 5/2001). U članku 23. Konvencije UN propisana je obveza država stranaka na inkriminiranje kaznenog djela opstrukcije pravde (inkriminiranje ometanja pravde) koje glasi:

Članak 23.

INKRIMINIRANJE OMETANJA PRAVDE

Svaka država stranka donijet će zakonske i druge mjere nužne za inkriminiranje namjerno počinjenih kaznenih djela u sljedećim slučajevima:

(a) upotreba fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanje, obećavanje, nudenje ili davanje protuzakonite koristi radi nagovaranja na lažno svjedočenje ili miješanje u svjedočenje, ili izvođenje dokaza u postupku u svezi s počinjenjem kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom;

(b) upotreba fizičke sile, prijetnje ili zastrašivanje radi miješanja u izvršavanje službene dužnosti pravosuđa ili izvršnog djelatnika u svezi s počinjenjem kaznenih djela obuhvaćenih ovom Konvencijom. Ništa iz ovog podstavka ne utječe na prava država stranaka da uspostave zakonodavstvo radi zaštite ostalih kategorija javnih službenika.

Nadalje, člankom 70. Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda propisana su kaznena djela protiv pravosuđa:

Članak 70.

KAZNENA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA

(1) Sud je nadležan suditi za sljedeća namjerno počinjena kaznena djela protiv njegova kaznenog pravosuđa:

(a) lažno svjedočenje ako na temelju članka 69. stavka 1, postoji obveza istinskog iskazivanja;

- (b) podnošenje dokaza za koje stranka zna da su lažni ili krivotvoreni;
 - (c) utjecanje na svjedoke podmicivanjem; ometanjem ili uplitanjem u pojavljivanje i iskazivanje nekog svjedoka pred Sudom; osvećivanje svjedoku radi davanja iskaza; uništavanje svjedockog iskaza; uplitanje u prikupljanje dokaza;
 - (d) ometanje, zastrašivanje ili podmicivanje službenika Suda u svrhu prisiljavanja ili nagovaranja da ne izvrši svoje dužnosti ili da ih izvrši na nepravilan način,
 - (e) osvećivanje službeniku Suda zbog dužnosti koju on ili neki drugi dužnosnik obavlja;
 - (f) nagovaranje na primanje mita ili primanje mita u svojstvu službenika Suda u svezi s obavljanjem službenih dužnosti.
- (2) Nacela i radnje iz nadležnosti Suda za kaznena djela određena ovim člankom propisuje se Pravilima o postupku i dokazima. Na uvjete za pružanje međunarodne pomoći Sudu za njegovo postupanje na temelju ovoga članka primjenjuje se nacionalno pravo zamoljene države.
- (3) Ako Sud za neko od ovih kaznenih djela donese osudujuću presudu, može izreći kaznu zatvora do pet godina ili novčanu kaznu ili oboje, sukladno Pravilima o postupku i dokazima.
- (4) (a) Svaka država stranka dopunit će svoje kaznene zakone koji propisuju kazne za kaznena djela protiv pravosuđa inkriminacijama protiv kaznenog pravosuđa Suda propisana ovim člankom, koja na njezinom području počine njezini državljani.
- (b) Na zahtjev Suda, kad god to on smatra ispravnim, država stranka će takav predmet podnijeti svojim nadležnim vlastima radi kaznenog progona. One će takve predmete rješavati marljivo i za njih odrediti dovoljno sredstava kako bi bili učinkovito riješeni.

Uz članak 37:

Povećanje posebne najveće mjere zatvorske kazne u čl. 305. KZ nužno je radi pojačane kaznenopravne zaštite interesa kaznenog postupka.

Uz članak 38:

Ovom odredbom propisano je novo kazneno djelo u čl. 305.a kojim je bilo potrebno inkriminirati svaku radnju kojom je cilj otkrivanje identiteta osoba uključenih u program zaštite prema odredbama Zakona o zaštiti svjedoka (NN 163/03) čime se osigurava kaznenopravna zaštita tih osoba.

Uz članak 39:

Kod kaznenog djela prisile prema pravosudnom dužnosniku iz čl. 309. stavak 1. brisan je "državni pravobranitelj" koji je izmjenom odgovarajućih propisa obuhvaćen pojmom "državni odvjetnik".

Uz članak 40:

Na prijedlog Hrvatske udruge banaka predlagatelj je kod kaznenog djela krivotvorenja isprave iz čl. 311. u stavku 2. uz već postojeće isprave, dodao platne kartice ili druge isprave kojima se obavlja bezgotovinsko plaćanje, obzirom da se bezgotovinska sredstva plaćanja sve više koriste kao sredstva plaćanja te su sve učestalija njihova krivotvorenja.

Izricaj «platne kartice» obuhvaća sve kartice karticnih kuća odnosno debit, charge i kreditne kartice sukladno dokumentima Europske Komisije.

Uz članak 41:

U novom stavku 2. članka 322. inkriminirano je ponašanje koje ima obilježja kaznenog djela "lažnog alarma" i koje je propisano u nekim europskim kaznenim zakonima (npr. čl. 128bis švicarskog KZ). Nužnost ovog dodatka uvjetovana je brojnim slučajevima dojava iz prakse za koje se utvrdilo da su bile lažne, a odnosile su se na javna mjesta i dovele su do nepotrebnih i neekonomičnih intervencija nadležnih državnih tijela i službi te do uznemiravanja građana.

Uz članak 42:

U članku 332. KZ (dogovor za počinjenje kaznenog djela) inkriminirana su ponašanja iz čl. 5. para 1. (a) (i) **Konvencije Ujedinjenih naroda o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu** (NN 14/02) koji glasi:

(i) dogovor s jednom ili više drugih osoba da se pocini teško kazneno djelo u svrhu koja se izravno ili neizravno odnosi na stjecanje financijske ili druge materijalne koristi, i kada to zahtjeva domace pravo, uključuje radnju koju je poduzeo jedan od sudionika radi izvršavanja dogovora ili uključuje organiziranu zločinacku grupu;

Radi se o dogovoru s jednom ili više osoba za počinjenje teškog kaznenog djela. Kako je prema važećem tekstu u čl. 332. KZ inkriminiran dogovor za počinjenje kaznenog djela za koje se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža, a prema Konvenciji obveza je inkriminirati dogovor za počinjenje teškog kaznenog djela (za koje je moguće izreći kaznu zatvora u trajanju od najmanje četiri godine), potrebno je izmijeniti čl. 332. i usuglasiti ga s tom konvencijskom odredbom. Međutim, kako u KZ nije predviđen kazneni okvir s posebnom najmanjom mjerom kazne zatvora u trajanju od četiri godine predloženo je da se inkriminira dogovor za počinjenje kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora za koje se po zakonu može izreći tri godine zatvora ili teža kazna.

Povećanje posebne najmanje mjere zatvorske kazne s jedne na tri godine predlaže se radi unutarnjeg usklađivanja s povećanjem propisanih kazni u čl. 333. KZ.

Uz članak 43:

Odredbom članka 333. iznimno se pooštava kaznenopravna represija tako da su povećani posebni zakonski minimumi i posebni maksimumi zapriječeni kazni obzirom na pogibeljnost ovog kaznenog djela, uvažavajući prijedlog Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

Uz članak 44:

Izmjene u članku 343. KZ predlažu se radi usklađivanja hrvatskog kaznenog prava s preuzetim međunarodnopravnim obvezama Republike Hrvatske tj. člankom 12. **Kaznenopravne konvencije o korupciji Vijeca Europe** (NN, MU 11/00) koji glasi:

Članak 12.

TRGOVANJE UTJECAJEM

Svaka zemlja potpisnica donijet će one nužne pravne i druge mjere kojima se prema njenom tuzemnom zakonu, kaznenim djelom smatra namjerno obećavanje, davanje ili nudenje, izravno ili neizravno, bilo koje nepripadajuće koristi bilo kojoj osobi koja tvrdi ili potvrdi da je sposobna neprimjereno utjecati na odluku bilo koje druge osobe

navedene u clancima 2., 4. do 6. i 9. do 11., neovisno o tomu je li nepripadajuca korist namijenjena toj osobi ili nekom drugom, kao i potraživanje, primanje ili prihvatanje ponude ili obećanja glede takve koristi, a u odnosu na vlastiti utjecaj, neovisno o tomu hoće li se takav utjecaj izvršiti i hoće li on dati željeni rezultat.

U pozitivnom hrvatskom kaznenom pravu protuzakonito posredovanje po sadržaju i smislu odgovara kaznenom djelu trgovanja utjecajem (*trading in influence*) iz cl. 12. Konvencije. Nedostatak važećeg zakonskog rješenja je u tome što propisuje kažnjivost samo tzv. aktivnog protuzakonitog posredovanja, što znači da se kažnjava samo ona osoba koja posreduje, no ne i ona osoba u čije se ime odnosno za čiju korist posreduje (tzv. pasivno protuzakonito posredovanje – on može odgovarati eventualno kao poticatelj što zbog akcesornosti sudioništva u nekim slučajevima može dovesti do nekažnjivosti poticanja). Kako cl. 12. Konvencije zahtijeva da države stranke u svojim zakonodavstvima inkriminiraju i aktivno i pasivno protuzakonito posredovanje potrebno je izmijeniti postojeći cl. 343. KZ tako da on obuhvati i pasivno protuzakonito posredovanje (st. 4. i 5.). Kako bi se otklonile dvojbe oko toga kome sve može biti namijenjena korist koja se traži ili ostvaruje protuzakonitim posredovanjem, predviđa se da ta korist može biti namijenjena ili osobi koja traži posjedovanje ili bilo kojoj drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi.

Uz članak 45:

Ovom odredbom određuje se vrijeme stupanja na snagu zakona, a predloženi *vacatio legis* smatramo dostatnim kako bi se nadležna tijela kaznenog pravosuđa koja primjenjuju zakon i građani mogli upoznati sa izmjenama i dopunama pojedinih odredbi Kaznenog zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U Hrvatskom saboru nakon rasprave o Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona na sjednici održanoj 5. lipnja 2004. godine, donesen je slijedeći zaključak:

«Prihvaca se prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju, radi pripreme Konacnog prijedloga zakona.»

U odnosu na tekst Prijedloga Zakona koji je bio na prvom citanju u Hrvatskom saboru u Konacnom Prijedlogu nastale su određene razlike kao posljedica uvažavanja prijedloga i mišljenja Odbora za pravosuđe, Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Odbora za obitelj, mladež i sport i Odbora za informiranje, informatizaciju i medije.

Prihvacene su primjedbe nomotehničkog i jezičnog karaktera koje su za cilj imale poboljšanje sadržaja zakonskog teksta, i njegove gramatičke i jezične ispravnosti, te nomotehničke uskladenosti. Isto tako, uvažen je dio primjedaba koje su za cilj imale poboljšanje samog izricaja, određenosti i sistematičnosti pojedinih formulacija te zakonskih definicija.

Predlagatelj je u članku 1. Konacnog Prijedloga kod nezastarivih kaznenih djela propisanih u stavku 2. članka 18. KZ izricito naveo kazneno djelo zločin protiv čovječnosti propisano novim člankom 157.a KZ zbog njegove važnosti, te je na jednak način i u članku 2. Konacnog Prijedloga u odredbi koja propisuje nezastarivost izvršenja kazne u članku 24. KZ, među taksativno nabrojena kaznena djela dodano i kazneno djelo zločin protiv čovječnosti.

Predlagatelj je u članku 10. Konacnog Prijedloga na prijedlog informatičkih eksperata, u novom stavku 33. članka 89. KZ kao poseban pojam uveo «racunalni program», te su sada posebno definirani pojmovi «racunalni sustav», «racunalni podatak» i «racunalni program».

U odnosu na članak 17. Konacnog Prijedloga sukladno Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe, povišena je dobna granica za novacenje djece sa petnaest na osamnaest godina.

Predlagatelj je uvažavajući prijedloge Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, u članku 20. Konacnog Prijedloga dodao spolno opredjeljenje kao poseban oblik diskriminacije, a imajući u vidu Zakon o radu i Zakon o ravnopravnosti spolova.

Predlagatelj je u članku 25. Konacnog Prijedloga na vlastiti zahtjev kao novi članak 187.b dodao kazneno djelo naknadna pomoć počinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, kojim se sankcioniraju osobe koje počiniteljima terorističkih kaznenih djela pružaju pomoć, kriju ih ili otežavaju njihovo otkrivanje ili uhicenje. Unatoč tome što u članku 301. KZ postoji inkriminacija naknadne pomoći počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela, predlagatelj smatra da s obzirom na posebnu opasnost ovih kaznenih djela treba novom odredbom posebno inkriminirati naknadnu pomoć počinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

U raspravi tijekom prvog citanja u Hrvatskom saboru i u medijima bilo je imputirano da raspacavanje putem racunalne mreže nije obuhvaceno dosadašnjim Kaznenim zakonom, predlagatelj ukazuje da je dosadašnjim clankom 196. bilo inkriminirano, medutim, nije došlo niti do smanjenja kazne nego je bila propisana kazna zatvora od 1 do 5 godina u važećem KZ.

Inkriminacija je bila tehnološki neutralna s obzirom na nacin i medij pocinjenja, tako da s obzirom na pojacanu opasnost raspacavanja dječje pornografije predlagatelj smatra opravdanim raspacavanje putem racunalne mreže posebno inkriminirati.

Zbog posebne opasnosti raspacavanja pornografije putem racunalne mreže, smatra se opravdanim kada se radi o dječjoj pornografiji na Internetu zbog posebne opasnosti raspacavanja putem racunalne mreže inkriminirati u posebnoj odredbi. Stoga je u novom clanku 197.a KZ (clanak 26. Konacnog Prijedloga) propisano novo kazneno djelo dječja pornografija na racunalnom sustavu ili mreži.

Predlagatelj je s obzirom na ukazivanja od strane više zastupnika tijekom rasprave u Hrvatskom saboru tijekom prvog citanja, preuredio clanak 28. Konacnog Prijedloga (cl. 223. KZ) na nacin da su sada obuhvacene sve inkriminacije iz Konvencije o kibernetickom kriminalu, te su pokrivene danas najrasprostranjenije grupe kompjuterskih zlouporaba tzv. DOS napadi (distribuirano uskracivanje usluga) kao i tzv. SPAM napadi odnosno neželjena pošta, te su u stavcima 2. i 3. povišene kazne do tri godine zatvora. Sada je kazneno djelo povreda tajnost, cjelovitosti i dostupnosti racunalnih podataka, programa ili sustava jasnije definirano i u vecoj mjeri prilagodeno praksi i slucajevima koji se javljaju.

U odnosu na novo kazneno djelo protupravne gradnje iz clanka 252.a KZ u clanku 32. Konacnog Prijedloga zadržana je u cijelosti inkriminacija protuzakonite gradnje koja je samo jezicno i gramaticki usuglašena s izricajima u drugim odgovarajucim kaznenim djelima, te je formulacija izjednacena sa formulacijom kod kaznenog djela protupravne eksploatacije rudnog blaga iz clanka 261.a. KZ, ali obuhvaca sve oblike kao i u prvom citanju, a svi oblici izvršenja ovog djela koji nemaju potrebnu kriminalnu kolicinu (u raspravi u Hrvatskom saboru spominjani su kokošinjci, ograde i sl.) vrednovat ce se s obzirom na nacin postupanja, krivnju pocinitelja i nastupljelu posljedicu za zašćiceno dobro i pravni sustav, kroz institut beznacajnog kaznenog djela (clanak 28. KZ).

Predlagatelj je na prijedlog Hrvatske udruge banaka kod kaznenog djela krivotvorenja isprave iz clanka 311. u stavku 2. uz vec postojeće isprave, dodao platne kartice ili druge isprave kojima se obavlja bezgotovinsko placanje, s obzirom da se bezgotovinska sredstva placanja sve više koriste kao sredstva placanja te su sve ucestalija njihova krivotvorenja.

Izricaj «platne kartice» obuhvaca sve kartice karticnih kuća odnosno debit, charge i kreditne kartice sukladno dokumentima Europske Komisije.

U clanku 41. Prijedloga Zakona (cl. 45. Konacnog Prijedloga) promijenjen je datum stupanja na snagu Zakona na 1. listopad 2004. godine, s obzirom da je ranije predloženi datum bio 1. srpnja 2004. godine, a što smatramo dostatnim vremenom u kojem ce se javnost i kazneno pravosuđe moci upoznati s promjenama KZ radi njegove primjene u praksi

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA SU DANA NA PRIJEDLOG ZAKONA A KOJA PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Predlagatelj nije prihvatio prijedloge Kluba SDP i pojedinih zastupnika u svezi dopune članka 114. KZ u odnosu na neisplatu place radnicima u propisanom razdoblju. Naime, dovoljno je štiti pravo na zaradu što je u suglasju s člankom 1. KZ prema kojem se zaštita isplate placa može ostvariti i bez kaznenopravne prisile koja je krajnje sredstvo zaštite vrijednosti koje se štite Ustavom RH.

Neisplata place može se štiti drugim pravnim instrumentima, a propisano je kao kažnjivo djelo prekršaja Zakonom o radu.

U odnosu na prijedlog da se inkriminira velicanje velicanja fašističkih i drugih totalitarnih država ili organizacija, predlagatelj smatra da je u Kaznenom zakonu dostatno riješeno predloženim člankom 20. Inkriminacija u odnosu na «govor mržnje» proširena je u članku 174. stavku 3. kaznenog djela rasne i druge diskriminacije na način da sada ova inkriminacija sadrži zabranu svakog oblika diskriminacije.

Sukladno Dodatnom protokolu uz Konvenciju o kibernetickom kriminalu o kriminalizaciji akta rasizma i ksenofobije pocinjenih putem racunalnih sustava, novim stavkom 4. inkriminira se širenje putem racunalnog sustava ili na drugi način dostupan javnosti svaki onaj materijal kojim se porice, znatnije umanjuje, odobrava, odnosno opravdava kazneno djelo genocida ili zlocina protiv covjecnosti.

Ovako predloženo kazneno djelo sada je u cijelosti dostatno da pokrije sve oblike diskriminacije.

Predlagatelj nije prihvatio prijedloge istaknute u raspravi prilikom prvog citanja u svezi članka 175. KZ da se kao poseban stavak propiše oduzimanje isprava, kao i sankcioniranje klijenata, što nije obveza koja proizlazi iz Protokola za sprjecavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumcarenja ljudi, posebice žena i djece. Takvo nedopušteno ponašanje predstavlja ostvarenje bica kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka te su uzima u obzir prilikom odmjeravanja kazne ovisno o ostvarenju pojedinog djela, a ovo pitanje može se riješiti u okviru stjecaja kaznenih djela.

Ostali prijedlozi za izmjenama i dopunama pojedinih odredbi i razlozi njihova neprihvatanja u ovoj prvoj fazi izmjena i dopuna Kaznenog zakona istaknuti i obrazloženi u glavi I. Konacnog Prijedloga, te ce sukladno navedenom biti obuhvaceni drugom fazom, kao što su kaznena djela tzv. gospodarskog kriminala (inkriminacije i propisane kazne), te prosudba o neodložnoj promjeni kaznenopravne represije za neka kaznena djela zbog njihove posebne aktualne pogibeljnosti (kaznena djela s elementima nasilja, protiv okoliša, zdravlja ljudi, sigurnosti platnog prometa i poslovanja i dr.).

Rad na drugoj fazi izmjena i dopuna Kaznenog zakona vec je započeo te se provode detaljna statističkih istraživanja.

VI. ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Nemogućnost primjene kaznenog zakonodavstva zbog proteka vremena

Clanak 18.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske ne može se zbog zastare primijeniti kad protekne ovim Zakonom određeno vrijeme od pocinjenja kaznenog djela, izrecene kazne ili određivanja primjene druge kaznenopravne sankcije.

(2) Nemogućnost primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske ne odnosi se na kaznena djela genocida iz clanka 156., agresivnog rata iz clanka 157., ratnih zlocina iz clanka 158., 159. i 160. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela što ne zastarijevaju prema medunarodnom pravu.

Nezastarivost izvršenja kazne

Clanak 24.

Nema zastare izvršenja kazne koja je izrecena pocinitelju kaznenog djela genocida iz clanka 156., agresivnog rata iz clanka 157., ratnih zlocina iz clanka 158., 159. i 160. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela što ne zastarijevaju prema medunarodnom pravu.

Krivnja u posebnim slucajevima kad se radi o kaznenim djelima pocinjenim u sredstvima javnog priopcavanja

Clanak 48.

(1) Krivnja glavnog urednika za kaznena djela pocinjena u sredstvima javnog priopcavanja odredena je ovim Zakonom kao i za svakog drugog pocinitelja osim u slucajevima koji se posebno određuju ovim clankom.

(2) Ako glavni urednik ili osoba koja ga zamjenjuje u vrijeme objavljivanja nije kriv kao pojedinačni pocinitelj ili sudionik kaznenog djela pocinjenog u sredstvima javnog priopcavanja, kriv je:

- ako do završetka glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom autor ostane nepoznat,
- ako je informacija objavljena bez pristanka autora,
- ako su u vrijeme objavljivanja postojale stvarne ili pravne smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv autora, koje i dalje traju.

(3) Nije kriv glavni urednik, odnosno osoba koja ga zamjenjuje ako iz opravdanih razloga nije znao za koju od okolnosti navedenih u stavku 2. ovoga clanka.

(4) Pod uvjetima iz stavka 1. i 2. ovoga clanka kriv je:

- izdavac ili nakladnik nepovremene publikacije osim ako naznaci autora kažnjivog sadržaja za kojeg ne postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka, - tiskar nepovremene publikacije kad nema izdavaca ili nakladnika ili postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv njega,
- proizvođač u slucajevima kad je kazneno djelo pocinjeno putem audiouredaja, videouredaja ili slicnih sredstava javnog priopcavanja,
- ako su izdavac, nakladnik, tiskar ili proizvođač pravne osobe ili državna tijela, kriva je osoba koja je odgovorna za tu djelatnost izdavanja, nakladništva, tiskanja ili proizvodnje.

(5) U slucajevima kad je sredstvo iz ovoga clanka koje sadrži kazneno djelo proizvedeno u stranoj državi kriv je uvoznik, a u slucaju da se radi o pravnoj osobi ili državnom tijelu, kriva je odgovorna osoba uvoznika.

Uracunavanje pritvora i ranije kazne

Clanak 63.

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru kao i svako oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom uracunava se u izrecenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetnickog zatvora i novcanu kaznu.

(2) Kazna oduzimanja slobode ili novcana kazna za prekršaj i gospodarski prijestup uracunava se u kaznu za kazneno djelo, ako opis tog djela odgovara prekršajnom djelu i gospodarskom prijestupu zbog kojeg je izrecena kazna.

(3) Uracunavanje po odredbama ovoga clanka znaci izjednacavanje jednog dana pritvora, kazne oduzimanja slobode za prekršaj, kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetnickog zatvora za kazneno djelo te jednog dnevnog dohotka novcane kazne za jedan dan kazne oduzimanja slobode i novcane kazne za prekršajno djelo za dane zatvora prema odredbama Zakona o prekršajima.

Posebne obveze uz zaštitni nadzor

Clanak 71.

Primjenjujuci uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom, pored obveza iz clanka 68. ovoga Zakona, sud može odrediti pocinitelju kaznenog djela jednu ili više obveza tijekom provjeravanja, i to:

a) osposobljavanje za odredeno zanimanje koje odabere uz strucnu pomoc službe za zaštitni nadzor,

b) prihvacanje zaposlenja koje odgovara njegovoj strucnoj spremi, osposobljenosti i stvarnim mogucnostima obavljanja radnih zadataka, koje mu savjetuje i omoguci služba za zaštitni nadzor,

c) raspolaganje svojim dohocima u skladu s potrebama osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati i prema savjetima službe za zaštitni nadzor,

d) podvrgavanje liječenju koje je nužno radi otklanjanja tjelesnih ili duševnih smetnji koje mogu poticajno djelovati za pocinjenje novog kaznenog djela,

e) sudjelovanje u postupku psihosocijalne terapije u specijaliziranim ustanovama u okviru nadležnih državnih tijela radi otklanjanja nasilnickog ponašanja,

f) neposjecivanje određenih mjesta, lokala i priredaba, koje mogu biti prilika i poticaj za pocinjenje novog kaznenog djela,

g) redovito javljanje službi za zaštitni nadzor radi obavještanja o okolnostima koje mogu poticajno djelovati za pocinjenje novog kaznenog djela.

Uracunavanje zaštitnih mjera izrecenih za prekršaje i gospodarske prijestupe

Clanak 81.

Zaštitne mjere primijenjene za prekršaje i gospodarske prijestupe prema pocinitelju kaznenog djela koje po svojem sadržaju odgovaraju sigurnosnim mjerama iz ove glave Zakona uracunat ce se u sigurnosnu mjeru primijenjenu za kazneno djelo ciji opis odgovara djelu zbog kojeg je mjera primijenjena.

Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom

Clanak 82.

(1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom.

(2) Imovinska korist oduzima se sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je kazneno djelo pocinjeno. Kad se utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi koja se sastoji od novca, vrijednosnih papira ili stvari u cijelosti ili djelomično, sud je dužan obvezati pocinitelja kaznenog djela na isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu.

(3) Imovinska korist oduzet će se i kad se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod treće osobe.

(4) Oštećenik koji tijekom kaznenog postupka ili najkasnije u roku od tri mjeseca nakon pravomoćne odluke o oduzimanju predmeta imovinskopravnim zahtjevom ili tužbom želi ostvariti svoje pravo glede oduzete imovinske koristi ima pravo namirenja u roku od tri mjeseca nakon donošenja odluke o njegovom pravu.

Rehabilitacija

Članak 85.

(1) Nakon izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora osuđene osobe imaju sva prava građanina utvrđena Ustavom, zakonom ili drugim propisima, te mogu stjecati sva prava osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka odnosi se i na pocinitelja kaznenog djela prema kojem je primijenjena mjera upozorenja ili ga je sud oslobodio kazne.

(3) Odredba iz stavka 1. ovoga članka odnosi se i na osobe na uvjetnom otpustu ukoliko njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

(4) Protekom rokova određenih u stavku 5. ovoga članka pocinitelj kaznenog djela smatra se neosuđivanim i svaka uporaba podataka o građaninu kao pocinitelju kaznenog djela zabranjena je, a u slučaju uporabe nema pravni učinak. Rehabilitirani građanin ima pravo nijekati prijašnju osuđivanost i zbog toga ne može biti pozvan na odgovornost niti može imati bilo kakve pravne posljedice.

(5) Pod uvjetom da pocinitelj kaznenog djela nije ponovno osuđen zbog novoga kaznenog djela rehabilitacija nastupa po sili zakona kad proteknu ovi rokovi:

- petnaest godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu dugotrajnog zatvora,
- deset godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora od deset godina ili težu kaznu,
- pet godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora od pet godina ili težu kaznu,
- tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora do pet godina, kaznu maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu, od isteka roka provjeravanja kod uvjetne osude i od pravomoćnosti odluke o sudskoj opomeni ili oslobodenju od kazne.

Pomilovanje

Članak 88.

Pomilovanjem se prema određenoj osobi obustavlja kazneni postupak, daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, ukida se uvjetna osuda, daje prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom ili protjerivanja stranca iz zemlje.

Clanak 89.

(1) **Podrucjem** Republike Hrvatske smatra se kopneno podrucje, rijeke, jezera, prokopi, unutarnje morske vode, teritorijalno more, te zracni prostor iznad tih podrucja.

(2) **Kazneno zakonodavstvo** Republike Hrvatske su kaznenopravne odredbe sadržane u ovom Zakonu i u drugim zakonima Republike Hrvatske.

(3) **Službena osoba** kad je ona oznacena kao pocinitelj kaznenog djela je izabrani ili imenovani dužnosnik u predstavničkom tijelu, državni dužnosnik i službenik koji obavlja službene poslove u tijelima državne uprave, lokalne samouprave i uprave, jedinici lokalne samouprave, tijelima sudbene vlasti, u Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Državnom odvjetništvu, Državnom pravobraniteljstvu ili Puckom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske, Uredu predsjednika republike, tijelu, uredu i strucnoj službi Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, nositelj pravosudne dužnosti, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, Državni odvjetnik Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Državni pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pucki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici te javni bilježnik. Službena osoba je i strani javni službenik, zastupnik ili službenik u stranom predstavničkom tijelu, službenik međunarodne organizacije ciji je Republika Hrvatska član, zastupnik ili službenik međunarodne parlamentarne skupštine ciji je Republika Hrvatska član te sudac ili službenik međunarodnog suda ciju sudbenost Republika Hrvatska prihvaca.

(4) **Vojna osoba** je vojnik na odsluženju vojne obveze, kadet vojne škole, djelatna vojna osoba, osoba iz pricuvnog sastava dok se nalazi na vojnoj službi, vojni službenik i vojni namještenik te civilna osoba koja obavlja određenu vojnu dužnost.

(5) Kad je službena osoba naznacena kao osoba prema kojoj je pocinjeno kazneno djelo, pored osoba koje su navedene u stavku 3. ovoga clanka, službena osoba je u smislu ovoga Zakona i vojna osoba iz stavka 4. ovoga clanka.

(6) **Pravna osoba** u smislu ovoga Zakona je trgovačko društvo, fond, ustanova, politicka i društvena organizacija i udruženja gradana, jedinica lokalne samouprave i uprave, jedinica lokalne samouprave te druga pravna osoba koja u okvirima svog redovnog poslovanja stalno ili povremeno stvara ili pribavlja sredstva i njima raspolaže.

(7) **Odgovorna osoba** je smislu ovoga Zakona osoba kojoj je povjeren određeni djelokrug poslova iz podrucja djelovanja pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave.

(8) Kad je kao pocinitelj određenih kaznenih djela oznacena službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi, osobe navedene u stavku 3. i 7. ovoga clanka mogu biti pocinitelji tih djela ako iz obilježja pojedinog djela ili pojedinog propisa ne proizlazi da pociniteljem može biti samo neka od tih osoba.

(9) **Dijete** je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila cetrnaest godina života.

(10) **Maloljetna osoba** je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(11) **Osoba pod međunarodnom zaštitom** je poglavar države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova kad se nalaze izvan svoje države, te svaki službeni predstavnik međunarodno priznate organizacije kad se on, njegove službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo uocljivo mogu prepoznati da su posebno zašticeni međunarodnim pravom.

(12) **Državna tajna** je podatak koji je zakonom, drugim propisom ili opcim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona određen državnom tajnom te otkrivanjem kojega bi nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske.

(13) **Vojna tajna** je podatak koji je zakonom, drugim propisom, opcim aktom ili aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen vojnom tajnom.

(14) **Službena tajna** je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe javnih tijela, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(15) **Poslovna tajna** je podatak koji je kao poslovna tajna određen zakonom, drugim propisom ili općim aktom trgovačkog društva, ustanove ili druge pravne osobe, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada te drugi podatak zbog kojeg bi priopćavanje neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine gospodarske interese.

(16) **Profesionalna tajna** je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, javni bilježnici, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici skrbiništva, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svoga zvanja.

(17) **Osobna tajna** je podatak o osobi koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnoga tijela donesenim na temelju zakona određen tajnom.

(18) **Isprava sa sadržajem tajnosti**, u smislu ovoga Zakona, je povjerljiva činjenica, podatak, pisani sastavak, predmet, usmeno priopćenje povjerljive naravi iznesen u radu tijela državne vlasti, državnih upravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, te činjenica prikupljena prigodom registriranja osobnih podataka građana.

(19) **Izbori** su izbori za zastupnike u Zastupnički i Županijski dom Hrvatskog sabora, za predsjednika Republike, za članove predstavničkih tijela u jedinicama lokalne samouprave i uprave, jedinicama lokalne samouprave, te za članove upravnih i nadzornih odbora u poduzecima i drugim pravnim osobama.

(20) **Više osoba** je najmanje dvije osobe ili više njih.

(21) **Skupina ljudi** je najmanje pet osoba ili više njih.

(22) **Grupa ljudi**, u smislu ovoga Zakona, je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog činjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u počinjenju kaznenog djela.

(23) **Zlocinacka organizacija** je udruženje od najmanje tri osobe čiji članovi su se udružili radi činjenja kaznenih djela. Djelovanje zlocinacke organizacije višeg stupnja usmjereno je i prema ostvarivanju i zadržavanju nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima, pri čemu se koristi zastrašivanjem ili nasiljem radi utjecaja na druge osobe da im pristupe ili im se pokore. Zlocinacku organizaciju odlikuje visok stupanj povezanosti članova, unutarnji ustroj na temelju odnosa hijerarhije i stege te podjela rada. Zlocinacka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala.

(24) **Isprava** je, u smislu ovoga Zakona, svaki predmet podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(25) **Novac** je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na temelju zakona u optjecaju u Republici Hrvatskoj ili nekoj stranoj državi.

(26) **Znaci za vrijednost**, u smislu ovoga Zakona, su i strani znaci za vrijednost.

(27) **Pokretna stvar** je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(28) **Motorno vozilo** je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(29) **Sila** je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava uporabljenih radi dovođenja koga protiv njegove volje u nesvjesno stanje ili da se onesposobi za otpor.

(30) **Članovi obitelji** u smislu ovoga Zakona jesu: braćni i izvanbraćni drug, bivši braćni i izvanbraćni drug, rodak po krvi u ravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik, rodak u pobocnoj liniji do trećeg stupnja zaključno i srodnik po tazbini do drugoga stupnja zaključno, a žive u zajedničkom kucanstvu.

Otmica

Clanak 125.

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili se radi ostvarenja cilja otmice iz stavka 1. ovoga članka prijeti da će se taoca usmrtiti, ili da će ga se teško tjelesno ozlijediti, ili ako je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinacke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji dragovoljno pusti na slobodu taoca prije nego što je ostvaren njegov zahtjev radi kojeg je počinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Neovlašteno snimanje i prisluškivanje

Clanak 131.

(1) Tko neovlašteno i kriomice snimi drugoga filmski, televizijski, videokamerom ili fotoaparatom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko posebnim napravama neovlašteno prisluškuje ili snimi razgovor ili izjavu koji mu nisu namijenjeni ili tko omogućiti nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili snimana ili tko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalnom sustavu.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinio službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka oduzet će se.

Nasilje prema najvišim državnim dužnosnicima

Clanak 140.

Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile spriječi predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, zastupnika u Hrvatskom saboru, predsjednika, podpredsjednika ili člana Vlade Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Ustavnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili članove Državnog sudbenog vijeca Republike Hrvatske, Državnog odvjetnika Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Puckog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika da što učini ili ga prisili da što propusti učiniti u obnašanju svoje dužnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Agresivni rat

Clanak 157.

(1) Tko, bez obzira na to je li prethodno objavljen rat ili ne, poduzme agresivni rat zapovijedi za djelovanje oružanih snaga jedne države protiv suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti ili političke neovisnosti druge države, pa se to djelovanje pocini invazijom ili oružanim napadom na njezino podrucje, zrakoplove ili brodove, ili blokiranjem luka ili obala, ili vojnom okupacijom njezinog podrucja ili na drugi nacin kojim se izražava nasilno uspostavljanje vlasti nad tom državom,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko radi provodenja agresivnog rata od strane jedne države prema drugoj državi zapovijedi ili omoguci slanje naoružanih grupa placenika ili drugih paravojnih oružanih snaga u tu državu, da bi te snage ostvarile ciljeve agresivnog rata.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko postupi po naredbi o djelovanju oružanih snaga ili paravojnih oružanih snaga radi vodenja agresivnog rata.

(4) Tko poziva ili potice na agresivni rat,

kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ratni zlocin protiv civilnog pucanstva

Clanak 158.

(1) Tko kršeci pravila medunarodnoga prava za vrijeme rata, oružanoga sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno pucanstvo, naselje, pojedine civilne osobe ili osobe onesposobljene za borbu, kojega je posljedica smrt, teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja ljudi, napad bez izbora cilja kojim se pogada civilno pucanstvo, da se civilno pucanstvo ubija, mucu ili da se necovjечно postupa prema njemu, ili da se nad njim obavljaju biološki, medicinski ili drugi znanstveni pokusi, da se uzimaju tkiva ili organi radi presađivanja, ili da mu se nanose velike patnje ili povrede tjelesne cjelovitosti ili zdravlja, da se provodi raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarođnjivanje ili prevodenje na drugu vjeru, prisiljavanje na prostituciju ili, da se primjenjuju mjere zastrašivanja i terora, uzimaju taoci, primjenjuje kolektivno kažnjavanje, protuzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protuzakonita zatvaranja, oduzima pravo na pravedno i nepristrano sudenje, prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njezinoj obavještajnoj službi ili upravi, da se prisiljava na prisilni rad, izgladnjuje pucanstvo, provodi konfiskacija imovine, da se pljacka imovina pucanstva, protuzakonito i samovoljno uništava ili prisvaja u velikim razmjerima imovinu, što nije opravdano vojnim potrebama, uzima protuzakonite i nerazmjerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjuje vrijednost domacega novca ili protuzakonito izdaje novac, ili tko pocini neko od navedenih djela,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko kršeci pravila medunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi: da se izvrši napad na objekte posebno zašticene medunarodnim pravom i objekte i postrojenja s opasnom silom kao što su ustave, nasipi i nuklearne elektrane, da se bez izbora cilja pogadaju civilni objekti koji su pod posebnom zaštitom medunarodnoga prava, nebranjena mjesta i demilitarizirane zone, dugo trajno i veliko oštećenje prirodnog okoliša koje može štetiti zdravlju ili opstanku pucanstva ili tko pocini neko od navedenih djela.

(3) Tko kršeci pravila medunarodnoga prava za vrijeme rata, oružanoga sukoba ili okupacije kao okupator, naredi ili izvrši preseljenje dijelova svojega civilnog pucanstva na okupirano podrucje,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Medunarodni terorizam

Clanak 169.

(1) Tko s ciljem da naškodi stranoj državi ili medunarodnoj organizaciji prouzroci eksploziju ili požar ili kakvom opceopasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za ljude ili imovinu ili izvrši otmicu neke osobe ili pocini neko drugo nasilje,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako pocinitelj prigodom pocinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga clanka s namjerom usmrti jednu ili više osoba,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga clanka prouzrocena smrt jedne ili više osoba ili su prouzrocena velika razaranja,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(4) Za pokretanje kaznenog postupka radi kaznenog djela iz ovoga clanka potrebno je odobrenje Državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Rasna i druga diskriminacija

Clanak 174.

(1) Tko na temelju razlike u rasi, vjeri, jeziku, politickom ili drugom uvjerenju, imovini, rodenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama, spolu, boji kože, nacionalnosti ili etnickome podrijetlu krši temeljna ljudska prava i slobode priznate od medunarodne zajednice,

kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko progoni organizacije ili pojedince zbog njihova zalaganja za ravnopravnost ljudi.

(3) Tko u cilju širenja rasne, vjerske, spolne, nacionalne, etnicke mržnje ili mržnje po osnovi boje kože, ili u cilju omalovažavanja, javno iznese ili pronese zamisli o nadmocnosti ili podcinjenosti jedne rase, etnicke ili vjerske zajednice, spola, nacije ili zamisli o nadmocnosti ili podcinjenosti po osnovi boje kože,

kaznit ce se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Uspostava ropstva i prijevoz robova

Clanak 175.

(1) Tko kršeci pravila medunarodnoga prava stavi drugoga u ropски ili njemu slican odnos ili ga drži u takvom odnosu, kupi, proda, preda drugoj osobi ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji takve osobe ili potice drugoga da proda svoju slobodu ili slobodu osobe koju uzdržava ili se o njoj brine,

kaznit ce se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko kršeci pravila medunarodnoga prava kupi, proda, preda drugoj osobi ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji djeteta ili maloljetne osobe radi posvojenja, transplantacije organa, iskorištavanja maloljetnickog rada ili u druge nedozvoljene svrhe,

kaznit ce se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Tko kršeci pravila medunarodnoga prava prevozi osobe koje se nalaze u ropskome ili njemu slicnom odnosu,

kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice

Clanak 177.

(1) Tko iz koristoljublja nedozvoljeno prevede preko državne granice jednu ili više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinacke organizacije,

pocinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pocinitelj će se kazniti.

Medunarodna prostitucija

Clanak 178.

(1) Tko drugu osobu namamljuje, vrbuje ili potice na pružanje seksualnih usluga radi zarade u državi izvan one u kojoj ta osoba ima prebivalište ili čiji je državljanin, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko drugu osobu silom ili prijetnjom uporabe sile, ili obmanom prisili ili navede da se uputi u državu u kojoj nema prebivalište ili nije njezin državljanin radi pružanja seksualnih usluga uz naplatu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi,

pocinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz ovoga članka okolnost je li se osoba koju se namamljuje, vrbuje, potice, prisiljava ili obmanom navodi na prostituciju već time bavila ili ne.

Udruživanje radi cinjenja kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Clanak 187.

(1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba radi cinjenja kaznenih djela iz članka 156., 158., 159. i 160. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko postane pripadnikom grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Pocinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji pravodobnim otkrivanjem grupe spriječi počinjenje kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine, a može se i osloboditi kazne.

(4) Pripadnik grupe koji otkrije grupu prije nego što je počinio neko kazneno djelo navedeno u stavku 1. ovoga članka oslobodit će se kazne.

Razlozi za isključenje protupravnosti kaznenih djela protiv casti i ugleda

Clanak 203.

Nema kaznenog djela kad se radi o uvredljivom sadržaju iz članka 199. i članka 200. stavka 3., klevetničkom sadržaju iz članka 200. stavka 1. i 2., sadržaju o osobnim ili obiteljskim prilikama iz članka 201. i prebacivanja za kazneno djelo iz članka 202. ovoga Zakona, koji je ostvaren ili učinjen dostupnim drugima u znanstvenom, književnom, umjetničkom djelu ili javnoj informaciji, u obavljanju službene dužnosti, političke ili druge javne ili društvene djelatnosti, ili u novinarskom poslu, ili u obrani nekog prava ili zaštiti opravdanih interesa, ako iz načina izražavanja i drugih

okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo cilj naškoditi necijoj casti ili ugledu.

Oštećenje i uporaba tuđih podataka

Clanak 223.

(1) Tko ošteti, izmijeni, izbriše, uništi ili ucini neuporabljivim tude automatski obradene podatke ili racunalne programe,

kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko unatoc zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi automatski obradenim podacima ili racunalnom programu,

kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga clanka, ako se ne radi o obradenim podacima ili racunalnim programima državnog tijela, pokrece se povodom prijedloga.

(4) Posebne naprave i sredstva kojima je pocinjeno kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga clanka oduzet ce se.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Clanak 249.

(1) Ako je kaznenim djelom iz clanka 238. stavka 1. i 2., clanka 240. stavka 1. i 2., clanka 241. stavka 1. i 2., clanka 242. stavka 1. i 3., clanka 243., clanka 244. stavka 1. i 2., clanka 246. stavka 1., clanka 247. stavka 1. i clanka 248. stavka 1. ovoga Zakona prouzrocena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili joj je zdravlje teško narušeno ili postojeća bolest znatno pogoršana,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga clanka prouzrocena smrt jedne ili više osoba,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz clanka 238. stavka 3., clanka 240. stavka 3., clanka 245. stavka 2., clanka 246. stavka 2., clanka 247. stavka 2. i clanka 248. stavka 2. ovoga Zakona prouzrocena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga clanka prouzrocena smrt jedne li više osoba,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Davanje lažnog iskaza

Clanak 303.

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku dade lažni iskaz,

kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se stranka u postupku, osim okrivljenika koja dade lažni iskaz ako se na tom iskazu temelji konacna odluka u tom postupku.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga clanka prouzrocene teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku,

pocinitelj ce se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Ako pocinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga clanka dragovoljno opozove svoj iskaz prije donošenja konacne odluke, može se osloboditi kazne.

Sprjecavanje dokazivanja

Clanak 304.

(1) Tko svjedoka ili vještaka u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile ili obecanjem dara ili kakve druge koristi navede da daje lažan iskaz, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko s ciljem da sprijeci ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi tudi predmet ili ispravu koji služe dokazivanju,

kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga clanka kaznit ce se tko s ciljem da sprijeci ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom ili u upravnom postupku ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granicni kamen, zemljomjerski znak, ili uopce kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili uporabi vode, ili tko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Povreda tajnosti postupka

Clanak 305.

(1) Tko neovlašteno otkrije ono što je saznao u kaznenom postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku, a što se na temelju zakona ili odluke utemeljene na zakonu smatra tajnom,

kaznit ce se novcanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko bez dozvole suda objavi tijekom kaznenog postupka prema maloljetnoj osobi ili odluku u tom postupku.

Prisila prema pravosudnom dužnosniku

Clanak 309.

(1) Tko od suca, državnog odvjetnika, javnog bilježnika, državnog pravobranitelja silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile zatraži poduzimanje neke radnje ili donošenje neke odluke u okviru ili izvan njegove ovlasti, ili tko posreduje u takvom djelovanju ili traženju, ako takvim postupanjem nije pocinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko za vrijeme postupka pred sudom, a prije donošenja pravomocne sudske odluke, u javnim sredstvima priopćavanja, na javnom skupu ili pred skupinom ljudi, iznosi svoje mišljenje o tome kako bi u tom slucaju pravosudni dužnosnik trebao postupati ili kakve odluke donositi,

kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 2. ovoga clanka ako njegovo zakonsko obilježje ostvari optuženik ili njegov branitelj, ako su iznijeli svoje mišljenje nakon službenog priopćenja za javnost od strane državnog odvjetnika ili suca glede određenog slucaja.

Krivotvorenje isprave

Clanak 311.

- (1) Tko izradi lažnu ispravu ili preinacni pravu s ciljem da se takva isprava uporabi kao prava, ili tko lažnu ili preinacenu ispravu uporabi kao pravu ili je nabavi radi uporabe, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga clanka pocini glede javne isprave, domovnice, oporuke, mjenice, cekaa, javne ili službene knjige koja se mora voditi na temelju zakona, kaznit ce se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga clanka pocinitelj ce se kazniti.

Širenje lažnih i uznemirujucih glasina

Clanak 322.

Tko iznosi, pronosi ili širi glasine za koje zna da su lažne s ciljem da njima izazove uznemirenje veceg broja gradana, i takvo uznemirenje i nastupi, kaznit ce se novcanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Dogovor za pocinjenje kaznenog djela

Clanak 332.

Tko se s drugim dogovori da ce pociniti teže kazneno djelo za koje se po zakonu može izreci pet godina zatvora ili teža kazna, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Udruživanje za pocinjenje kaznenih djela

Clanak 333.

- (1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi nacin povezuje u zajednicko djelovanje tri ili više osoba koja ima za cilj pocinjenja kaznenih djela za koje se po zakonu može izreci tri godine zatvora ili teža kazna, kaznit ce se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Tko organizira zlocinacku organizaciju za pocinjenje kaznenih djela ili njome upravlja, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Pripadnik grupe iz stavka 1. ovoga clanka, kaznit ce se novcanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (4) Pripadnik zlocinacke organizacije iz stavka 2. ovoga clanka, kaznit ce se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (5) Clan grupe ili zlocinacke organizacije koji otkrije grupu ili zlocinacku organizaciju prije nego što je u njezinom sastavu ili za nju pocinio neko kazneno djelo oslobodit ce se kazne.

Protuzakonito posredovanje

Clanak 343.

- (1) Tko primi nagradu ili kakvu drugu korist da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja i utjecaja posreduje da se obavi ili ne obavi neka službena radnja, kaznit ce se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga clanka kaznit ce se tko iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja i utjecaja posreduje da se obavi službena radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga članka primljena nagrada ili kakva druga korist, a ne radi se o počinjenju drugog kaznenog djela za koje je propisana teža kazna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.